

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/111/2010.

Iktatószám: Vj/111-356 /2010.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Hevesi Ügyvédi Iroda eljáró ügyvéd: dr. H. K.) és dr. W. L. ügyvéd (Wallacher Ügyvédi Iroda) által képviselt **Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt.** (Budapest) eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, annak bírósági felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 8 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Versenytanácsnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A bíróság az ügyet tárgyaláson kívül bírálja el, de a felek bármelyikének kérelmére tárgyalást tart. Az ügyfél erre irányuló kérelmét a keresetlevélben terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás megindításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2010. november 11-én versenyfelügyeleti eljárást indított¹ az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt. (a továbbiakban: OFFI vagy eljárás alá vont) ellen, mert észlelte, hogy az OFFI a hiteles fordítás közokirat elkészítésének és az ügyfelek által készített fordítások hiteles

¹ Vj/111/2010.

lektorálásának árát valószínűsíthetően indokolatlanul magas mértékben állapította meg, és ezzel valószínűsíthetően megsértette

- a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21. §-ának a) pontját, amely szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen az üzleti kapcsolatokban – ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is – tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni; illetve
- az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 102. cikke a) pontját, mely szerint a közös piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélés, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, így különösen a tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozás

2. Az OFFI az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda általános jogutódjaként jött létre 1994. április 25-én. Az OFFI kizárólagos tulajdonosa a Magyar Állam. A társaság egyedüli tagja és a tulajdonosi jogokat gyakorló szerv a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium. Az eljárás alá vont vállalkozást a vezérigazgató irányítja, aki az alapítónak tartozik felelősséggel.
3. Az OFFI tevékenységi köre kiterjed a hiteles fordítás, nem hiteles szakfordítás, cégbélyegzővel ellátott lektorált szakfordítás, fordításhitelesítés, idegen nyelvű hiteles másolat készítésére, valamint a tolmácsolási feladatok elvégzésére. Az eljárás alá vont gyakorlatilag minden nyelven és területen végez fordítást, munkatársai szakfordító és tolmácsolással rendelkeznek. Az OFFI munkatársai kisebb részben munkaviszony, nagyobb részben azonban megbízás keretében tevékenykednek.
4. Az eljárás alá vont feladatának országos szintű ellátása érdekében kiépített vidéki ügyfélszolgálati hálózattal rendelkezik. A budapesti központon kívül öt területi igazgatóságot (Győr, Pécs, Szeged, Miskolc, Eger) és további huszonhárom ügyfélszolgálati irodát, illetve felvevőhelyet működtet. A területi központokban a központi iroda tevékenységével azonos tevékenység folyik, a hiteles fordítási illetve lektorálási szakmai tevékenység koordinálása pedig a budapesti központi irodában történik.
5. Az OFFI 2011. évben elért nettó árbevétele 1.686.647 ezer forint volt. Az eljárás alá vont éves nettó árbevétele a következők szerint oszlik meg az egyes tevékenységek között: az árbevétel túlnyomó többsége hiteles fordításból származik, melyen belül az ügyfél által készített fordítás hiteles lektorálása csak csekély súlyt képvisel, viszonylag jelentős még a nem hiteles („kereskedelmi”) fordítás súlya, melyből az ügyfél által készített fordítás

lektorálása ugyancsak csekély arányt tesz ki, míg a tolmácsolás, fénymásolás, korrektúra, leírás bevételei együttesen is szinte elhanyagolhatóak.²

6. A GVH korábban, Vj-141/2007. számon az eljárás alá vonttal szemben már folytatott versenyfelügyeleti eljárást, amelyben azt vizsgálta, hogy az OFFI árazási gyakorlata a Tptv. 21. § -ának a) pontja szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek minősül-e. Az eljárás kötelezettségvállalással zárult, amely szerint az OFFI a fordítások elkészítésére vonatkozó 30 napos alaphatáridő akkénti módosítását vállalta, hogy rövidebb (10 oldalt meg nem haladó) fordítás esetén az iratok fordítására és azok hitelesítésére rendelkezésre álló határidőt 15 napra csökkenti, sürgősségi felárat pedig – melynek összege egységesen 25% – csak a 10 oldalt meghaladó terjedelmű iratok esetében számít fel. A kötelezettségvállalás teljesítését a GVH utóvizsgálattal ellenőrizte, amelynek során megállapítást nyert, hogy az eljárás alá vont teljesítette az általa tett kötelezettségvállalásban foglaltakat.

III.

Fordítás és lektorálás

III.1. „Kereskedelmi” fordítás és lektorálás

7. A fordítási tevékenység egy több fázisú, többszereplős folyamat. A Magyarországi Fordítóirodák Egyesületének adatszolgáltatása³ szerint a fordítás az MSZ EN 15038-as szabvány alapján az alábbi munkafázisokból áll:
 - megkeresések elemzése, kezelése, projektek megvalósíthatóságának elemzése;
 - árajánlat és megállapodás az ügyféllel;
 - a projekt megvalósítására legmegfelelőbbnek ítélt fordító kiválasztása;
 - a fordítandó szöveg fordításra előkészítése;
 - a fordítók, lektorok, célnyelvi ellenőrzést végző személyek megfelelő felkészítése, a szükséges dokumentumok, segédanyagok és információk átadása részükre;
 - a projekt ütemezésének elkészítése;
 - a projekt megvalósításának folyamatos figyelemmel kísérése, különös tekintettel a megbízott fordítóval és a megrendelővel való folyamatos kapcsolattartásra és a felmerülő kérdések, problémák megoldására, az ütemezés és a minőségi követelmények betartásának ellenőrzésére;
 - az elkészült fordítás formai ellenőrzése: nyelvtan, helyesírás, szöveg konzisztenciájának megfelelése, terminológiai, lexikai és stilisztikai követelmények betartása, formázás, hiánytalanság;

² Vj/111-103/2010.

³ Vj/111-085/2010.

- lektorálás: a fordítás meghatározott célokra való alkalmasságának vizsgálata a forrásnyelvi szöveg és a célnyelvi szöveg összehasonlításával, valamint helyesbítő intézkedések ajánlása;
 - a lektor javaslatait figyelembe véve a szükséges helyesbítő intézkedések végrehajtása;
 - célnyelvi ellenőrzés;
 - célnyelvi ellenőr javaslatai alapján a szükséges helyesbítő intézkedések végrehajtása;
 - korrektúra: az elkészült szöveg kiadás előtti ellenőrzése;
 - korrektor javaslatai alapján a szükséges helyesbítő intézkedések végrehajtása;
 - az elkészült anyag végellenőrzése és átadása.
8. Az egyes fordítóirodák a lektorálás alatt különböző tevékenységeket értenek. A lektorálás azonban minden esetben tartalmazza a nyelv stilisztikai, szókincs és konzisztencia szempontú ellenőrzésén felül a forrásszöveg és az elkészült fordítás szövegének tartalmi szempontú összevetését. Jellemzően minden esetben más végzi a fordítást és a lektorálást, hiszen így lehet kiszűrni olyan hibákat, amelyek felett a fordító esetleg többszöri elolvasás után is átsiklik.
9. A lektorálási fázis hozzáadott értéket képvisel, amely a fordító pusztán önellenőrzésével nem oldható meg, mivel a lektor vizsgálja a fordítás meghatározott célokra való alkalmasságát a forrásnyelvi és a célnyelvi szöveg összehasonlításával, valamint szükség esetén helyesbítő intézkedéseket javasol. Az OFFI szerint a lektornak a kimagasló nyelvismereten és a forrásnyelvi iratot kiállító országgal kapcsolatos kulturális ismereteken túlmenően széleskörű ismeretekkel kell rendelkeznie az adott ország közigazgatását, jogrendszerét, intézményrendszerét, valamint tipikus okiratait és okmányait illetően.⁴
10. Amennyiben egy szöveg fordítását lektorálás nélkül rendelik meg, úgy az átadás előtt célnyelvi ellenőrzésre, valamint végellenőrzésre kerül csak sor.

III.2. Piaci szereplők

11. Hiteles fordítási szolgáltatást csak jogszabályban meghatározott személyek, szervezetek végezhetnek (ld. 21. pont). Ezzel szemben a nem hiteles („kereskedelmi”) fordítást végzők köre nincs jogszabály által behatárolva.
12. A hazai fordítói piacon a pár fős kisebb fordítóirodáktól, a számos szakembert foglalkoztató nagy irodákon keresztül, az egyéni fordítókig sokféle szereplő megtalálható.
13. A fordítási piacra történő belépésnek nem feltétele a fordítás terén szerzett tapasztalat vagy képzés, azonban az okleveles szakfordítói, szaklektori képzés, a nyelvszakos egyetemi diploma, a több éves szakmai tapasztalat és a jó referencia nyilvánvalóan előnyt jelent.
14. A fordítók érdekképviselőjét a Magyar Fordítók és Tolmácsok Egyesülete látja el, a fordítóirodákét a Magyarországi Fordítóirodák Egyesülete.

⁴ Vj/111-103/2010.

15. A vizsgálat során megkérdezett egyéni fordítók⁵ általában nem alkalmaznak fix díjjegyzéket, fordítási/lektorálási díjuk jellemzően eseti megállapodás eredménye. A díjat befolyásolhatja az érintett nyelvpár, a vállalási határidő és a forrásszöveg nehézsége. A megkérdezett egyéni fordítók közül többen is akként nyilatkoztak, hogy a fordítóirodák általában alacsonyabb díjért dolgoznak, mint közvetlenül a megrendelőnek, vállalási díjaik az elmúlt pár év során folyamatosan csökkentek. Az angol, német, francia, olasz, spanyol, román, szlovák, cseh, görög, dán, svéd, észt, kínai nyelvek vonatkozásában megadott fordítási díjaik 1,2 – 6 Ft/leütés között mozogtak, a lektorálás ára 40-60% között alakult.
16. A hazai fordítóirodák között nagy eltérés figyelhető meg a cégméret, az alkalmazottak száma, összetétele és képzettsége, a vállalt megrendelések szerteágazósága, a megrendelői kör, a fordítások minőségét garantáló infrastruktúra és a forgalom tekintetében. A nagyobb irodák számos szakképzett fordítót és lektort foglalkoztatnak, szinte bármilyen nyelven vállalnak fordításokat, különböző fordítástámogató és szövegszerkesztő szoftverrel, terminológiai adatbázissal támogatják a fordítókat, felelősségbiztosítással és minőségbiztosítással rendelkeznek. Ezen irodák komoly és stabil megrendelői körrel rendelkeznek, állandó megrendelőik között találhatóak mind hazai, mind külföldi cégek, hatóságok, szervezetek. Van olyan nagy hazai fordítóiroda, amely lakossági ügyfelek részére egyáltalán nem, kizárólag vállalkozásoknak nyújt szolgáltatást, illetve akad köztük olyan is, amelynek a megrendelése 99%-ban külföldről érkeznek. A fordítóirodák által alkalmazott fordítási (alap)díj 1,0-9,99 Ft/leütés, a lektorálás alapidíja pedig a fordítás díjának 20-100%-a között mozog. A sürgősségi pótlék mértéke 20-100% között van, ugyanakkor felszámítására jellemzően csak a nagyobb terjedelmű (napi 10-20.000 karakter) szöveg fordítása esetén kerül sor.⁶
17. A vizsgálat során kiválasztásra került kilenc olyan fordítóiroda (Intercontact Kft., Reflex Fordítóiroda Kft., FORDuna Kft., ILS Kft., L.C. Szolgáltató Bt., Multidata Kft., Multi-Lingua Kft., Afford Kft., Edimart Kft.), amelyek díjai és vállalási feltételei összehasonlíthatók az eljárás alá vont által alkalmazott díjakkal és vállalási feltételekkel. Ezen fordítóirodák bármilyen nyelvi relációban képesek fordítani, nagyszámú fordítót és lektort foglalkoztatnak rendszeresen, az általuk alkalmazott fordítók szakfordítói vagy azzal egyenértékű képesítéssel rendelkeznek, széleskörű és stabil megrendelői körük van, nagy összegű forgalmat bonyolítanak, rendelkeznek szakmai felelősség- és minőségbiztosítással.
18. A mintába került fordítóirodák átlag nettó 2,9 Ft/leütés alapidíjért végeznek fordítási tevékenységet, a lektorálás alapidíja átlagosan a fordítási alapidíj 42,5%-a, a fogyasztók által fizetendő díj átlaga pedig nettó 3,9 Ft/leütés. A második nyelvkategóriába tartozó nyelvek esetén átlagosan kb. 20%-os, a harmadik nyelvcsoporthoz tartozó nyelvek esetén átlagosan kb. 30%-ot valamivel meghaladó mértékű nyelvpótlékot számítanak fel.

⁵ Vj/111-064/2010., Vj/111-066/2010., Vj/111-069/2010., Vj/111-070/2010., Vj/111-073/2010., Vj/111-078/2010., Vj/111-081/2010., Vj/111-088/2010., Vj/111-089/2010., Vj/111-090/2010., Vj/111-094/2010., Vj/111-095/2010., Vj/111-101/2010., Vj/111-172/2010., Vj/111-173/2010., Vj/111-175/2010., Vj/111-176/2010., Vj/111-178/2010., Vj/111-179/2010., Vj/111-181/2010., Vj/111-182/2010.

⁶ Vj/111-065/2010., Vj/111-071/2010., Vj/111-076/2010., Vj/111-077/2010., Vj/111-079/2010., Vj/111-080/2010., Vj/111-083/2010., Vj/111-084/2010., Vj/111-086/2010., Vj/111-087/2010., Vj/111-091/2010., Vj/111-092/2010., Vj/111-093/2010., Vj/111-096/2010., Vj/111-097/2010., Vj/111-100/2010., Vj/111-102/2010., Vj/111-108/2010., Vj/111-120/2010., Vj/111-123/2010., Vj/111-127/2010., Vj/111-130/2010., Vj/111-131/2010., Vj/111-134/2010., Vj/111-137/2010.

19. Az OFFI-val ellentétben a kiválasztott fordítóirodák a sürgősségi pótlékot a terjedelem és a szöveg fordítására rendelkezésre álló határidő alapján számolják. Jellemzően 12.000-15.000 leütés/munkanapig nem számolnak fel sürgősségi felárat. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy kisebb terjedelmű szövegek esetén (kb. 10 oldal) egy napon belül elkészítik alapáron a fordítást.
20. A mintában szereplő egyes fordítóirodák a sürgősségi pótlékon felül abban az esetben is számolnak fel pótlékot, ha a forrásszöveg kézzel írott és nehezen olvasható (alapdíj 20-25%-a), ha a fordítás speciális szókinccsel igénylő nyelvezettel íródott (10-30%), valamint ha a fordítandó szöveg formátuma egyáltalán nem, vagy csak jelentős nehézséggel szerkeszthető.

III.3. Hiteles fordítás és fordításhitelesítés

21. A magyar jog nem definiálja a hiteles fordítás körét és a hiteles fordítások felhasználási területeit sem szabályozza kimerítően. Egyes jogszabályok arra vonatkozóan tartalmazznak rendelkezéseket, hogy mely személyek, szervezetek készíthetnek hiteles fordítást. Ezen személyek, szervezetek és a vonatkozó jogszabályok az alábbiak.
 - Hiteles fordítást, fordítás hitelesítését, valamint idegen nyelvű hiteles másolatot a szakfordításról és a tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet (a továbbiakban: MT rendelet) 5. §-a szerint, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, az OFFI készíthet. Az MT rendelet 5. § (1) bekezdése szerinti kizárólagos feladatkörébe tartozik: idegen nyelvű szövegnek magyar nyelvre, vagy más idegen nyelvre, továbbá magyar nyelvű szövegnek idegen nyelvre való hiteles fordítása, más által készített fordítás hitelesítése, idegen nyelvű iratról hiteles másolat készítése. Az MT rendelet 6/A. §-a szerint cégkivonatok hiteles fordítására, valamint a cégjegyzékbe bejegyzendő adatoknak és cégiratoknak az Európai Unió bármely – a cég választása szerinti – hivatalos nyelvre történő hiteles fordítására a szakfordító vagy a szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezők is jogosultak. A szakfordításról és a tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 5. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy az OFFI MT rendeletben meghatározott kizárólagos feladatköre nem érinti a külképviseleteknek a más jogszabályban vagy nemzetközi szerződésben meghatározott hatáskörét fordítások, valamint idegen nyelvű iratmásolatok készítésére és azok hitelesítésére, továbbá a közjegyzőknek a külön jogszabályban meghatározott hatáskörét idegen nyelvű okirat elkészítésére, fordítás hitelesítésére, idegen nyelvű okiratról hiteles másolat készítésére, idegen nyelvű okirat, illetőleg idegen nyelvű okiraton aláírás hitelesítésére. Az IM rendelet 5. §-ának (6) bekezdése alapján az OFFI a jogszabályban meghatározott feladatköre ellátása során a Magyar Köztársaság címerével ellátott okiratot (nyomtatványt) és körbélyegzőt használ.
 - A konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény 14. §-ának (1) bekezdése szerint Magyarországnak a miniszter által egyes közjegyzői feladatok végzésére felhatalmazott konzuli tisztviselője a magyar állampolgár érdekeihez közvetlenül kapcsolódó jognyilatkozatokról vagy jogügyletekről – a végintézkedést is beleértve – konzuli okiratot állíthat ki, és a jogilag jelentős tényekről és körülményekről konzuli

tanúsítványt készíthet, okiratról hiteles fordítást készíthet, vagy a fordítás helyességét tanúsíthatja, továbbá okiratot, pénzt és egyéb értéket vehet át megőrzésre. Az okirati-kiállításra és tanúsítványkészítésre felhatalmazott konzuli tisztviselők jegyzékét a miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján közzéteszi. A konzuli tisztviselők konzuli okirat készítési és konzuli tanúsítvány kiállítási tevékenységének részletes szabályairól szóló 1/2002. (I. 23.) KÜM-IM együttes rendelet 5. §-ának (1) bekezdése szerint hiteles fordítás készítésére vagy fordítás helyességének a tanúsítására a konzuli tisztviselő a fogadó állam hivatalos nyelvére vagy arra a nyelvre hatalmazható fel, amelyből legalább középfokú államilag elismert nyelvvizsgával rendelkezik. A konzulok hiteles fordítási szolgáltatásokat jogszabályban rögzített díjazásért és kizárólag az állomáshelyükön, azaz külföldön nyújthatnak. A konzuli tisztviselő által készített hiteles fordítás díja oldalanként 35 EUR, az ügyfél által készített fordítás hitelesítése pedig oldalanként 15 EUR.⁷ Ilyen jellegű konzuli megkeresés 2010-ben 14.746 volt, ebből 9.139 ügyben a megrendelés fordítás helyességének tanúsítására, 3.597 ügyben pedig hiteles fordítás készítésére irányult.⁸

- A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 138. §-ának (1) bekezdése szerint az a közjegyző, aki idegen nyelven okirat készítésére jogosult, ezen a nyelven a közjegyzői hatáskörbe tartozó ügyekben keletkezett okiratról hiteles fordítást készíthet, vagy a fordítás helyességét tanúsíthatja. A közjegyzői karban az ún. nyelvi jogosultságokkal rendelkező közjegyzők (összesen 44 ilyen közjegyző van, akik angol, német, orosz és francia nyelveken fordítanak) készíthetnek hiteles fordításokat, bár felhatalmazásuk igen korlátozott. A fordításhitelesítések száma a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgáltatási Főosztálya által szolgáltatott adatok⁹ szerint 2009-ben 320 db, 2010. január 1. és 2010. november 30. között pedig országosan összesen 376 db volt. A közjegyző által végzett hiteles fordítás jogszabály által meghatározott¹⁰ hatósági díja 1.500 Ft/óra munkadíjból, 200 Ft/oldal leírási díjból és 600 Ft/oldal költségátalányból tevődik össze, a fordításhitelesítés ára pedig 900 Ft/oldal, amelyhez 100-200 Ft/oldal leírási díj és 360 Ft/oldal költségátalány kapcsolódik.

22. Az eljárás alá vont előadása¹¹ szerint a hiteles fordítás olyan speciális szakfordítás, amelynek eredményeképpen hiteles okiratnak minősülő irat jön létre. A hiteles fordítást úgy kell elkészíteni, hogy az tartalmilag teljesen megegyező legyen a forrásnyelvi szöveggel, és megfeleljen a célnyelv nyelvtani és nyelvhasználati szabályainak. Hitelesített fordítások esetén a lektorálás nem opcionális szolgáltatás, hiszen a hiteles fordításért a fordító teljes körű felelősséget vállal. Erre tekintettel az OFFI csak lektorált fordítást ad ki hiteles fordításként.

⁷ A konzuli díjakról szóló 1/1991. (IV. 9.) KÜM rendelet. A szabályozott árak 250 illetve 300 Ft/euró árfolyammal és 1.200-2.000 leütés/oldallal számolva fordítás esetén kb. 4,4-8,8 Ft/leütésnek, hitelesítés esetén kb. 1,9-3,8 Ft/leütésnek feleltethetők meg.

⁸ Vj/111-047/2010.

⁹ Vj/111-106/2010.

¹⁰ A közjegyzői díjszabásról szóló 14/1991. (XI. 26.) IM rendelet. A fenti díjak – figyelmen kívül hagyva, hogy a közjegyzői díjszámítás alapja megkezdett munkaórára és megkezdett oldalra vonatkozik, illetve hogy a közjegyzők vélhetően hosszabb idő alatt fordítanak le, hitelesítenek egy dokumentumot, mint a hivatásos fordítók, lektorok – 1.200-2.000 leütés/oldal és 10-20.000 leütés/nap mutatókkal számolva fordítás esetén kb. 1,0-1,9 Ft/leütésnek, hitelesítés esetén pedig kb. 0,7-1,2 Ft/leütésnek feleltethetők meg.

¹¹ Vj/111-103/2010., Vj/111-187/2010.

23. Az eljárás alá vont által végzett hiteles lektorálási munkafázis során a lektor köteles az OFFI hatályos Hiteles Fordítási Szabályzata alapján eljárni. Az OFFI ellenőrzi a forrásnyelvi adatok valódiságát, szükség esetén a hamis iratokat visszatartja, és megkeresi a rendőrséget. Az OFFI állományán belül a lektorálást minden esetben más végzi, mint a fordítást.
24. Az eljárás alá vont rendszerében a lektorálást követi a leírás, amelynek során a leíró a megrendelésnek megfelelő formában szerkeszti meg a lefordított szöveget, átvezeti a lektori javításokat, ellenőrzi az ügyintéző munkalapon rögzített előírásait, és annak megfelelően készíti el a szöveg leírását.
25. Az OFFI adatszolgáltatása szerint ezt követően a korrektor az eredeti, papír alapú dokumentumot összeveti a már lektorált anyaggal és az egész szöveget még egyszer ellenőrzi. A korrektor adminisztratív feladatot is ellát, a végső karakterszámot összeveti az ügyféllel a megrendeléskor közölt karakterszámmal, és jelzi az ügyfélszolgálat felé, ha a két szám között jelentős eltérés van.
26. Az ügyfél által készített fordítások hiteles lektorálásánál a lektor a Hiteles Fordítási Szabályzat szerint ellenőrzi, hogy az iratról hiteles fordítás adható-e, a fordítás megfelel-e a speciális fordítástechnikai, szakmai és formai szabályoknak, a hiteles fordítás lektorálása tekintetében alkalmazandó elveknek. Amennyiben a fordítás ezeknek nem felel meg, úgy a lektor lektorálhatatlannak minősíti az iratot (rendszerint a szöveg 10-25%-ának a vizsgálata után), amely esetben az OFFI új fordítást készít, és azt hitelesíti. Az értelmet nem zavaró stílusbeli, nyelvhelyességi hibák, OFFI mintáitól való eltérések nem teszik a fordítást hitelesítésre alkalmatlanná. Hitelesítésre akkor alkalmatlan a fordítás, ha hiányos, a célnyelvi nyelvtani/nyelvhelyességi szabályoknak nem felel meg, nem feloldott rövidítéseket tartalmaz, illetve ha az eredeti szöveg tartalmával nem egyezik. Ezen szolgáltatás magasabb díját az indokolja, hogy az említett szűrőrendszerek működtetése a hiteles fordítások esetében érvényesített lektorálási díjat meghaladó költségekkel jár (pl. lektorálhatatlanságot el nem érő javítások, ismeretlen fordítói stílus, nem az egységes okmányfordítói terminológia használata, szerkesztés szükségessége).

IV.

A vizsgált magatartás

27. Jelen versenyfelügyeleti eljárás az OFFI 2010. június 1-jével bevezetett, leütés alapú díjainak mértékét, a díjak egyes elmeinek egymásra épülését és az árak alkalmazásának gyakorlati megvalósulását vizsgálta.

IV.1. Az OFFI díjszabása

28. Az OFFI árait 1988-ig igazságügy-miniszteri rendelet, azóta pedig az eljárás alá vont szabadon állapítja meg. A díjjegyzék megállapítása az eljárás alá vont vezetőségének a hatáskörébe tartozik, azt azonban az OFFI előadása szerint a felügyelőbizottságon

keresztül a Magyar Állam ellenőrzi, jóváhagyja, illetve szükség esetén arra javaslatot tesz, erre vonatkozó tényleges bizonyíték azonban nem áll rendelkezésre.¹² Ezzel szemben más helyütt az eljárás alá vont úgy nyilatkozott, hogy felette az állam ellenőrzést csak a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottság, könyvvizsgáló kinevezésén keresztül gyakorol. Egyes szabályzatok (pl. a Szervezeti és Működési Szabályzat) jóváhagyására a vagyontörvény alapján ugyan az állam jogosult, a díjjegyzék megállapítása azonban a vezérigazgató hatásköre, s a vezető tisztségviselő e minőségében közvetlenül nem utasítható a tulajdonos által.¹³

29. Az eljárás alá vont 2010. június 1. óta karakter alapú elszámolást alkalmaz. Ennek bevezetésére az eljárás alá vont állítása szerint a GVH korábbi eljárása, továbbá az adott okot, hogy az oldal alapú elszámolás túlzott teret engedett a megbízás keretében dolgozó fordítóknak az elszámolás során. Az árképzés-módosítás legfőbb célja az előzőeken túl a pontos, karakter alapú elszámolás bevezetése, valamint a pótlékok rendszerének az egyszerűsítése volt azonos bevétel elérése mellett. A pótlékok mértékének a meghatározása során a kiindulópont a fordítás/lektorálás alapára volt. A folyamat során konkurenciafigyelésre is sor került: más fordítóirodáktól kértek be ugyanazon mintaszövegre ajánlatokat fordításra és lektorálásra is, a fő cél az volt, hogy az alapárakat össze tudják hasonlítani.¹⁴
30. Az OFFI az általa alapiratként besorolt iratokról 3.500 Ft + ÁFA egységáron készít hiteles fordítás közokiratot. Alapiratnak minősül a magyar nyelven kiállított anyakönyvi kivonat, erkölcsi bizonyítvány, személyi igazolvány, vezetői engedély, útlevél, lakcímkártya, katonai igazolvány és az apostille.
31. Az OFFI által végzett fordítás alapdíja ún. normál iratok esetén nyelviránytól függetlenül szóközökkel együtt 3 Ft/leütés + ÁFA, a lektorálás alapdíja pedig nettó 1,5 Ft/leütés + ÁFA. Ha az ügyfél a saját maga vagy általa megbízott szakember által készített fordítást kíván az OFFI-val hitelesíttetni, akkor a hiteles lektorálás díja 3 Ft/leütés + ÁFA.
32. Egyes nyelvek esetében nyelvpótlékot kell fizetni az alábbiak szerint:

Nyelvpótlék	Nyelvek
1. sáv – 0%	angol, német, francia, orosz
2. sáv – 50%	bolgár, cseh, dán, finn, holland, horvát, lengyel, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szerb, szlovák, ukrán
3. sáv – 100%	egyéb, 1. és 2. csoportba nem sorolt európai nyelv
4. sáv – 150%	arab, héber, koreai, vietnami, japán, kínai, mongol és különleges, nagyon ritka nyelvek

33. Az OFFI képirásos nyelvek fordítása esetén a leütések számát különféle szorzókkal növeli.¹⁵

¹² Vj/111-122/2010.

¹³ Vj/111-187/2010.

¹⁴ Vj/111-187/2010.

¹⁵ A szorzó mértéke héber nyelvnél 1,5; japán nyelv esetén 2; koreai és kínai nyelv fordításakor 2,8.

34. Attól függően, hogy a fordításra mennyi időn belül van szükség, sürgősségi pótlékot kell fizetni. A sürgősségi pótlék mértékét az alábbi táblázat szemlélteti:

Sürgősségi pótlék	Határidő
1. sáv – 0%	10 munkanap
2. sáv – 50%	5 munkanap
3. sáv – 75%	3 munkanap
4. sáv – 100%	1 munkanap

Az eljárás alá vont a 10.000 illetve 15.000 karaktert meghaladó terjedelmű fordítások sürgősségi pótlékát a napi fordítandó mennyiség alapján számolja.¹⁶

35. Az OFFI a speciálisnak minősülő szövegek (olyan szövegek, amelyek lefordításához a nyelvismereten kívül különleges szakértelem, esetenként több speciális szakterület együttes ismerete szükséges) fordításánál az alapdíj 50%-ának megfelelő pótlékot számít fel.
36. Hiteles szolgáltatás megrendelése esetén az ügyfél a fordítási és lektorálási díjon felül 1.500 Ft/irat hitelesítési díjat, valamint oldalanként 300 Ft illetéket köteles illetékbélyegben megfizetni.¹⁷
37. A minimális vállalási díj 3.500 Ft + ÁFA. Az OFFI a fordítások, lektorálások megrendeléskor jellemzően a teljes munkadíj 60%-át kitevő előleget kér.

IV.2. Az OFFI költségei

38. Az OFFI nyilatkozata¹⁸ szerint költségei az egyes évekre teljesített fordítási leütésre vetítve nem számolhatók ki az alábbiak miatt:
- mivel nem vezet és nem is képes vezetni havi költségkimutatást, egy adott üzleti éven belüli időszak költségei legfeljebb becsülhetők;
 - a költségek olyan jellegű elhatárolására sem kerül sor, amely költség nemekre lebontva tartalmazná a teljes költség megoszlását;
 - nem állapítható meg egyértelműen, hogy adott időszakban mely nyelvekről/re és milyen nehézségű szöveg fordítását/fordításhitelesítését rendelik meg.
39. Az eljárás alá vont álláspontja szerint hiteles fordítási tevékenysége során más fordítóirodákkal ellentétben elkerülhetetlenül felmerülnek többek között az alábbi költségek:
- ügyfélszolgálati hálózat fenntartásának díja;

¹⁶ Ennek mértéke 3.000 – 5.000 karakter/nap esetén 50%, 5.000 – 10.000 karakter/nap esetén 75%, 10.000 – 15.000 karakter/nap esetén 100%. (Vj/111-187/2010., Vj/111-246/2010.)

¹⁷ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény mellékletének VI. címe (A hitelesítés illetéke) alapján az Országos Fordító- és Fordításhitelesítő Iroda Zrt. által végzett hitelesítés illetéke oldalanként 300 forint. Ezt az illetéket kell fizetni a másodlat, a másolat és fénymásolat hitelesítéséért is.

¹⁸ Vj/111-122/2010., Vj/111-180/2010., Vj/111-187/2010., Vj/111-191/2010.

- az OFFI feladatköre a hiteles fordításokkal összefüggésben az okiratok eredetiségének ellenőrzésére is kiterjed, ami esetenként okiratszaktörői konzultációt, illetve az illetékes hatóságokkal való kapcsolatfelvételt tesz szükségessé, melynek további járulékos költségei vannak, továbbá ez lassítja a munkát, ami sürgősségi pótlékfizetést is indokol;
 - fordítói adatbázist kezelő személyzet díja;
 - mintafordítások összeállításának költsége, illetve az egységesítése során felmerült költség;
 - fordítások hiteles formátumban történő szerkesztésének, korrektúrázásának díja;
 - speciális biztonsági papír használatának, kezelésének költsége;
 - illeték-bélyeg kezelés díja;
 - internet alapú specifikus ügyviteli rendszer karbantartásának, fejlesztésének költsége.
40. A költségek kapcsán az OFFI kiemelte, hogy jogszabályon alapuló ellátási kötelezettsége van. Erre tekintettel a hiteles fordításra irányuló megrendelés teljesítését nem tagadhatja meg, annak elfogadásáról gazdasági szempontok alapján nem dönthet. Így eleve nem beszélhetünk versenyhelyezetről közte és a többi fordítóiroda között, hiszen a többi iroda visszautasíthat megrendeléseket.¹⁹
41. Az OFFI által a fordítóknak, lektoroknak fizetett honorárium összege a rendelkezésre álló összehasonlító adatok²⁰ és több egyéni fordító nyilatkozata²¹ alapján is alacsonyabb, mint a más fordítóirodák által fizetett honorárium mértéke, ugyanakkor általában a fordítók rendelkezésére álló határidő is hosszabb.

IV.3. Az OFFI árképzésének, tevékenységének megítélése

42. Az egyik tanú álláspontja szerint az OFFI határidő-ár képzése jobb, mint a többi fordítóirodáé, ez biztosítja, hogy az eljárás alá vont megfelelő minőségben és határidőben teljesíthessen minden megrendelést.
43. Az eljárás során megkérdezett egyik tanú nyilatkozata szerint nagyon változó még az alapiratoknál is, hogy milyen hosszú a fordítóknak az OFFI által szabott határidő. Más fordítóirodákánál nem csak munkanapokon kell dolgozni, viszont a fordítóknak fizetett díjazások is magasabbak. Az OFFI alapiratok esetén közös sablonokat használ, más fordítóirodák saját infrastruktúrával dolgoznak, adott esetben megkövetelik, hogy a fordítás meghatározott szoftver használatával készüljön.²²
44. Egy az OFFI besorolása szerinti 3. nyelvcsoporthoz tartozó hiánynyelven fordító tanú nyilatkozata szerint, a szakemberek hiánya miatt jellemző, hogy irodán belül a fordító lektorálja saját munkáját, és ezért kap lektorálási díjat, valamint hogy a hiánynyelveket érintő megrendeléseket az összes fordítóirodának ugyanazon fordítók végzik. Más

¹⁹ Vj/111-122/2010., Vj/111-233/2010.

²⁰ Vj/111-187/2010., Vj/111-218/2010., Vj/111-222/2010., Vj/111-223/2010., Vj/111-227/2010., Vj/111-230/2010., Vj/111-232/2010., Vj/111-235/2010., Vj/111-240/2010., Vj/111-241/2010.

²¹ Vj/111-175/2010., Vj/111-176/2010., Vj/111-178/2010., Vj/111-179/2010., Vj/111-181/2010., Vj/111-182/2010.

²² Vj/111-176/2010.

fordítóirodák általában rövidebb határidőkkel dolgoztatnak, és nem fizetnek sürgősségi pótlékot. Az OFFI az általa megbízott fordítók irányában rugalmas a teljesítési határidők tekintetében. A tanú véleménye szerint az OFFI-nál több minőségi munkafázis jelenik meg, mint más irodáknál.²³

45. Egy másik tanúvallomás szerint az OFFI 10-15%-kal magasabb díjat fizet a fordítónak, ha magyarról idegen nyelvre történik a fordítás. A 2. nyelvcsoportba tartozó nyelv esetén viszont más fordítóirodák közel háromszor annyit fizetnek leütésenként, mint az OFFI. A teljesítési határidők más fordítóirodáknál is hasonlóak az OFFI által szabotthoz. A tanú előadása szerint azért dolgozott az OFFI-nak, mert ez jó ajánlólevélnek számít a fordítói piacon. A tanú véleménye szerint a szakemberek közötti átfedések miatt nem lehet minőségi különbség az OFFI és más fordítóirodák által készített fordítások között.²⁴
46. Egy képviselő, 4. nyelvcsoportba tartozó nyelven fordító tanú véleménye szerint az OFFI-nak nagy a fizetési fegyelme, és a tőle kapott megrendelések esetén gyakoriak az ismétlődések. Egyes fordítóirodák nem fizetik ki a fordítást, az is gyakran előfordul, hogy kimarad a lektorálási fázis, mely fontos minőségi szűrő lenne.²⁵
47. A legtöbb fordítóiroda szerint²⁶ az OFFI árai – gyakorlati monopolhelyzetére visszavezethetően – túlságosan magasak, főként a teljesítési határidőkhöz képest. Az irreálisan hosszú határidő rákényszeríti a fogyasztókat a feláras, rövidebb határidős szolgáltatás megrendelésére, így a fordítási díj magas lesz. Ezen kívül a megrendelővel szembeni viselkedésen is sok esetben érezhető a „hatósági” magatartás.²⁷ Egy másik iroda²⁸ ezt azzal egészítette ki, hogy a hitelesítésre bevitt anyagok újrafordítása jelentős költségeket ró a megrendelőkre, miközben az OFFI által alkalmazott szűrőrendszer külsősök számára nem ismert. Megjegyezte, hogy az OFFI számára semmilyen jogszabály nem írja elő, milyen fordítókat alkalmazhat. Mások²⁹ úgy vélték, az eljárás alá vont alvállalkozóinak köre ugyanúgy a „szabadúszó” fordítók közül kerül ki, mint bármely fordítóirodájé.
48. Az egyik megkérdezett fordítóiroda³⁰ szerint a hitelesítés részét képező leírás munkafázist a mai elektronikus dokumentumkezelés világában nehéz értelmezni, különösen ha figyelembe vesszük, hogy több, mint 1 Ft-ot számít fel érte az OFFI karakterenként. A lektorálás, leírás, korrektúra díja az OFFI-nál külső fordítások esetén – a hitelesítési díjon felül – a fordítás árának 100-185%-a is lehet, ami a piaci körülmények között érvényesülő 30-50%-nak durván a négyszerese. Ez egyértelműen a monopolhelyzet nagymértékű kihasználása. Ezzel egyetértett egy másik fordítóiroda is.³¹
49. Több megkérdezett fordítóiroda³² azt is sérelmezte, hogy az OFFI a közbeszerzési pályázatokon a hivatalos áraitól jelentősen eltérő, gyakran a piaci árnál is alacsonyabb áron ad be ajánlatokat. Ez álláspontjuk szerint csak úgy lehetséges, ha a szabadpiaci

²³ Vj/111-173/2010.

²⁴ Vj/111-175/2010.

²⁵ Vj/111-182/2010.

²⁶ Vj/111-083/2010., Vj/111-100/2010., Vj/111-108/2010., Vj/111-120/2010.

²⁷ Vj/111-065/2010.

²⁸ Vj/111-077/2010.

²⁹ Vj/111-086/2010.

³⁰ Vj/111-087/2010.

³¹ Vj/111-092/2010.

³² Vj/111-080/2010., Vj/111-130/2010.

veszteségeket a monopólium alá eső szolgáltatások magas nyereségéből fedezi. Ez a gyakorlat torzítja a versenyt. A megoldás az lenne, ha az OFFI kizárólag a monopoljoga alá eső tevékenységet végezhetne, vagy ha megszűnne a monopóliuma.

50. Egy másik fordítóiroda is felvetette a keresztfinanszírozás problémáját.³³ Kifejtette emellett, hogy az OFFI által a hiteles lektorálás díjaként elkért 3 Ft/leütés messze a piaci árak fölött van, ami 1 Ft/leütés körül mozog. A megrendelőnek hiteles fordítás esetében nem éri meg külső fordítóirodával elkészíttetnie a fordítást, mivel ebben az esetben ki kellene fizetnie a „külső” fordító cégnek a fordítás, majd ezt követően az OFFI-nak a hitelesítés díját, ami így meghaladja azt a díjat, amit az OFFI az általa készített fordításért és lektorálásért kér. Álláspontja szerint liberalizálni kellene a fordítói piacot, mivel az OFFI monopolhelyzeténél fogva lassan dolgozik, magas áron és nem professzionálisan.
51. Volt ugyanakkor olyan fordítóiroda,³⁴ aki szerint az OFFI árazása teljesen korrekt, munkája szakmailag kiváló, a hatályos törvények alapján működik, ráadásul állami garanciával rendelkezik, ami már önmagában megér 3 Ft/leütést. Mások is nyilatkoztak úgy, hogy az okmányok és hivatalos fordítások tekintetében jogos az állami kontroll,³⁵ illetve hogy az OFFI tevékenységével kapcsolatban még nem tapasztaltak problémát.³⁶

V.

Az eljárás alá vont álláspontja

52. Az OFFI a GVH-hoz 2011. január 27-én érkezett beadványában³⁷ panasszal élt az eljárás megindítása tárgyában. Álláspontja szerint az ügyindító végzés indokolásában az eljárás megindításának az indokaiként felsoroltak téves tényállást rögzítenek. Hiteles fordítói piac, mint olyan Magyarországon nem létezik, hiszen az MT rendelet alapján hiteles fordítást, fordításhitelesítést, valamint idegen nyelvű hiteles másolatot, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, csak az OFFI végezhet. Másként, a „hiteles fordítói piacon” egyetlen más fordítói iroda sincs jelen, sem hazai, sem nemzetközi. Az OFFI-nak a hiteles fordítások elkészítése és az ügyfelek által készített fordítások hiteles lektorálása árainak a meghatározása egyetlen magyarországi vállalkozás más tagállamban történő jelenlétéhez sem kapcsolódik, mivel más vállalkozás a hiteles fordítási piacon nincs jelen, illetve az OFFI sem végez más tagállamban hiteles fordítási tevékenységet. Ugyanígy nem érint ez a tevékenység más tagállami vállalkozást, hiszen más tagállami vállalkozások nem jogosultak ezen tevékenység végzésére sem Magyarországon, sem külföldön.
53. Az eljárás alá vont szerint továbbá a GVH nem tett maradéktalanul eleget a Tpv. 70. § (1) bekezdésének utolsó fordulatában előírtaknak, mivel az ügyindító végzés indokolásából nem derül ki, a GVH miért valószínűsítette azt, hogy a hiteles fordítások elkészítésének és

³³ Vj/111-134/2010.

³⁴ Vj/111-084/2010.

³⁵ Vj/111-097/2010.

³⁶ Vj/111-127/2010.

³⁷ Vj/111-103/2010.

az ügyfelek által készített fordítások hiteles lektorálásának az árai indokolatlanul magasak. Utalt arra is, hogy a korábbi, Vj-141/2007. sz. eljárás az ügyindítást nem sokkal megelőzően zárult le azzal a megállapítással, hogy az OFFI kötelezettségvállalása révén magatartását összhangba hozta a jogszabályokkal.³⁸

54. Az OFFI kérte a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését arra tekintettel, hogy a vizsgálat tárgyává tett magatartás nem tartozik a Tpv. tárgyi hatálya alá. Álláspontja szerint az általa ellátott hiteles fordítói tevékenység kötelezően ellátandó és kizárólagosan végzett feladat, amelynek körében – hivatkozva az Alkotmánybíróság 354/B/1995. sz. határozatára – közhatalmi tevékenységet végez, amely nem gazdasági tevékenység, így nem terjed ki rá a Tpv. tárgyi hatálya. A jogszabály által biztosított kizárólagosság a fordítások területén részben nemzetközi szerződés (1961. évi Hágai Egyezmény) teljesítése érdekében jogalkotói kötelezettség. Ezen kötelezettség teljesítése érdekében az OFFI részére biztosított és előírt hatáskör, illetve az ennek keretében kifejtett tevékenység vizsgálata nyilvánvalóan nem lehet versenyfelügyeleti eljárás tárgya. Az eljárás alá vont álláspontja szerint az a tény, hogy a kizárólagosan végzett, hiteles fordítói tevékenység végzésének anyagi feltételeit külön jogszabály nem rendezi, nyilvánvalóan nem teszi piacivá az amúgy közhatalmi tevékenységet, különösen, hogy ahhoz nem párosul semmiféle állami anyagi támogatás.³⁹
55. Az OFFI véleménye szerint az általa végzett hiteles fordítói tevékenység számtalan olyan specifikummal bír, amely a szolgáltatás színvonalát és minőségét alapvetően megkülönbözteti a nem hiteles fordításokat végző vállalkozások szolgáltatásaitól. Ilyen specifikum az ellátási kötelezettség, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat által bevizsgált, sorszámozott biztonsági papír használata, a fokozott biztonságú archiválás, a minőségbiztosítási háttér (NATO beszállításra alkalmas minősítéssel is rendelkezik), valamint az SZMSZ és a Hiteles Fordítási Szabályzat által beépített szűrőrendszer, amely alapján a fordítók és a lektorok különleges, szakmai felkészültséget garantáló feltételrendszer teljesítésével vehetnek részt az OFFI munkájában. Az eljárás alá vont véleménye szerint a hiteles fordítási tevékenysége a piac szereplőjéhez képest igen anyag-, technika- és személyzet-igényes, ami jelentős mértékben növeli a fordítási tevékenység rezsiköltségét.
56. Az OFFI az árak kapcsán előadta, hogy azok egy bizonyos mértéknél alacsonyabban történő meghatározása az elkerülhetetlenül felmerülő költségek miatt kizárt, mivel úgy az OFFI a jogszabályban előírt fordítási kötelezettségének egyszerűen nem tudna eleget tenni. Az eljárás alá vont álláspontja szerint a túlzottan magas árak kapcsán jogsértés csak akkor állapítható meg, ha az adott vállalkozás a túlzottan magas árak eredményeként rendszeresen és tisztességtelenül magas nyereséghez jut, ami az OFFI esetében fel sem merülhet.⁴⁰
57. Az OFFI kérte, hogy abban az esetben, amennyiben közhatalmi tevékenysége versenyfelügyeleti eljárás tárgyát képezheti, úgy a GVH az eljárást szüntesse meg, mivel az eljárás alá vont a tevékenysége végzése során nem sértette meg a Tpv. 21. §-ában foglaltakat.

³⁸ Vj/111-103/2010., Vj/111-122/2010., Vj/111-129/2010.

³⁹ Vj/111-103/2010., Vj/111-122/2010.

⁴⁰ Vj/111-122/2010., Vj/111-187/2010.

VI. Jogi háttér

58. A Tpv. 1. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak Magyarországon területén tanúsított piaci magatartására, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.
59. A Tpv. 21. §-ának a) pontja értelmében tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen az üzleti kapcsolatokban – ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is – tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni.
60. Az EUMSZ. 102. cikke szerint a belső piacon összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. Az EUMSZ. 102. cikkének a) pontja szerint ilyen visszaélésnek minősül különösen a tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése.
61. Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2004. május 1. napjától hatályos 1/2003/EK tanácsi rendelet⁴¹ (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy ha a tagállamok versenyhatóságai vagy a nemzeti bíróságok az EUMSZ. 102. cikke által tiltott visszaélésre a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor az EUMSZ. 102. cikkét is alkalmazniuk kell.
62. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke értelmében a tagállamok versenyhatóságai egyedi ügyekben alkalmazhatják az EUMSZ. 101. és 102. cikkét. E célból saját kezdeményezésükre vagy panasz alapján a következő határozatokat hozhatják:
- előírhatják a jogsértő magatartás befejezését,
 - ideiglenes intézkedéseket rendelhetnek el,
 - kötelezettségvállalásokat fogadhatnak el,
 - pénzbírságot, kényszerítő bírságot vagy a nemzeti joguk által biztosított egyéb szankciót szabhatnak ki.
- Amennyiben a birtokukban lévő információk alapján a tilalom feltételei nem teljesülnek, olyan határozatot is hozhatnak, hogy részükről semmilyen intézkedés nem indokolt.
63. A Tpv. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy az EUMSZ. 102. cikkének alkalmazása során az e cikk hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpv. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha az 1/2003/EK rendelet alapján a GVH eljárásának van helye. Továbbá a Tpv. 91/A. § (1) bekezdése szerint az EUMSZ. 102. cikkének alkalmazása

⁴¹ Hivatalos Lap 2004. évi magyar különkiadás, 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.

során a Tpv. rendelkezéseit a Tpv. XVI. fejezetében, illetve az 1/2003/EK rendeletben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

64. A Tpv. jelen eljárásra irányadó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentésének kézhezvételét követően az eljárást megszünteti, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény; az eljárást megszüntető végzéssel szemben külön jogorvoslatnak van helye.

VII.

Jogi értékelés

VII.1. Az alkalmazandó jog

65. A fentebb idézett 1/2003/EK rendelet értelmében, ha a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 102. cikke által tiltott visszaélésekre a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor az ilyen magatartásokra az EUMSZ. 102. cikkét ugyancsak alkalmazniuk kell, amennyiben azok befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet.
66. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy olyan önálló jogi kritérium, amelyet minden esetben egyedileg kell értékelni. Joghatóság elhatároló kritérium, amely meghatározza a közösségi versenyjog alkalmazásának hatókörét.⁴²
67. A tagállamok közötti kereskedelem fogalmáról szóló bizottsági közlemény⁴³ (a továbbiakban: TKKÉ közlemény) 13. pontja szerint a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma az EUMSZ. 101. és 102. cikke alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Unión belül legalább minimális szinten határokon átnyúló hatást gyakoroljanak. Az Európai Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érzékelhetőnek” kell lennie.⁴⁴
68. Az EUMSZ. 102. cikkének megfogalmazásából, valamint az uniós bíróságok ítélezési gyakorlatából következik, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazásakor különösen három összetevővel kell foglalkozni: a „tagállamok közötti kereskedelem”, a „hatással lehet”, és az „érzékelhetőség” fogalmával.
69. A TKKÉ közlemény alapján a „tagállamok közötti kereskedelem” fogalmába beletartozik minden határokon átnyúló gazdasági tevékenység, azaz nem korlátozódik a határokon átnyúló hagyományos áru- és szolgáltatáscserére. A kereskedelem fogalma olyan eseteket is magában foglal, amelyekben a megállapodás vagy magatartás a piaci verseny

⁴² TKKÉ közlemény 12. pontja, 56/64. és 58/64. sz. egyesített ügyek, Consten és Grundig (EBHT 1966., 429. o.), valamint 6/73. és 7/73. sz. egyesített ügyek, Commercial Solvents (EBHT 1974., 223. o.)

⁴³ A kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról szóló bizottsági közlemény (Hivatalos Lap C 101., 2004.4.27., 81. o.)

⁴⁴ 22/71. sz. ügy (Béguelin) EBHT 1971, 949. o.

szerkezetére gyakorol hatást. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazása független az érintett földrajzi piacok meghatározásától: a tagállamok közötti kereskedelemre olyan esetben is lehet hatást gyakorolni, ha az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része.⁴⁵

70. A „hatással lehet” kifejezés arra utal, hogy jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése szempontjából az érintett vállalkozások szubjektív szándéka közömbös. Az uniós jog alkalmazhatóságának megállapításához elegendő továbbá, ha a megállapodás alkalmas arra, hogy az Unión belüli verseny szerkezetére hatással legyen, nem szükséges, hogy ténylegesen gyakoroljon ilyen hatást.⁴⁶ A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése számos körülmény alapján történik, amelyek önmagukban nem feltétlenül döntőek, ideértve a megállapodás vagy magatartás természetét, a tárgyat képező áruk jellegét és a felek piaci helyzetét, súlyát. Mindezeket túl figyelembe kell venni azt a ténybeli és jogi környezetet, amelyben a megállapodás illetve magatartás érvényesül. A gazdasági és jogi környezet befolyásolja, hogy a magatartás mennyiben képes hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre.⁴⁷
71. A tagállamközi kereskedelemre gyakorolt hatásnak „érzékeltetőnek” kell lennie. Ha a megállapodás vagy magatartás természeténél fogva alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, illetve minél nagyobb az abban részes vállalkozások piaci súlya, annál nagyobb valószínűséggel tekinthető érzékeltető mértékűnek a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.⁴⁸
72. A jelen eljárás során vizsgált magatartás, a fogyasztók felé érvényesített hiteles fordítási és lektorálási díjak túlzóan magas szinten történő meghatározása kizsákmányoló jellegű visszaélés gyanúját veti fel. Az ilyen magatartások kapcsán a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás vizsgálata a TKKÉ közlemény szerint komplex megközelítést igényel, mert bár a fogyasztók kizsákmányolása többnyire nem gyakorol befolyást a kereskedelem szerkezetére, bizonyos esetekben mégis érintheti a – nem végső felhasználónak minősülő – fogyasztók gazdasági tevékenységét. Jelen ügyben az eljáró versenytanács álláspontja szerint a vizsgált magatartás tekintetében a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége fennáll, tekintettel arra, hogy
- a hiteles fordítási, fordításhitelesítési szolgáltatás természetéből, felhasználásának céljából fakadóan kapcsolódik más tagállamok vállalkozásainak és állampolgárainak magyarországi jelenlétéhez, illetve magyarországi vállalkozások és személyek más tagállamokban való jelenlétéhez, valamint
 - az OFFI a hiteles fordítási és fordításhitelesítési szolgáltatások magyarországi piacain nagyon magas piaci részesedésekkel rendelkezik (ld. 97. pont).

⁴⁵ TKKÉ közlemény 19.-22. pontok

⁴⁶ TKKÉ közlemény 23., 25.-27. pontok

⁴⁷ TKKÉ közlemény 28., 32. pontok

⁴⁸ TKKÉ közlemény 44.-45. pontok

73. Mindezek alapján az eljáró versenytanács az OFFI vizsgált magatartását mind a Tpv., mind az EUMSZ. gazdasági erőfölénnyel való visszaélést tiltó rendelkezéseinek fényében értékelte.

VII.2. A Tpv. illetve az EUMSZ. hatálya

74. A Tpv. 1. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak Magyarország területén tanúsított piaci magatartására, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik. Tekintettel arra, hogy az OFFI a vizsgált tevékenységet jogszabályi felhatalmazás alapján végzi (ld. 21. pont), a jelen eljárásban elsődlegesen azt kell tisztázni, hogy a hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenység piaci magatartásnak tekinthető-e, illetve amennyiben igen, vizsgálendő, hogy e piaci magatartás kialakítása során az OFFI rendelkezett-e megfelelő autonómiával, tevékenységét mennyiben befolyásolta esetleges állami ráhatás.
75. Az eljárás alá vont e körben előadta, hogy álláspontja szerint vizsgált tevékenységére nem terjed ki a Tpv. hatálya, mivel az kötelezően ellátandó, kizárólagosan végzett feladata, amellyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság 354/B/1995. sz. határozatában megállapította, hogy az OFFI közhatalmi funkciót lát el, közfeladatot teljesít, azaz tevékenysége nem gazdasági / piaci tevékenység.⁴⁹ Az eljárás alá vont hivatkozott továbbá a Versenytanács

⁴⁹ 354/B/1995. AB határozat a szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet („R.”) 5. §-a és a végrehajtására kiadott 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet („Vhr.”) egyes rendelkezései alkotmányellenességének vizsgálatáról:

„Kétségtelen, hogy a hiteles fordítások, valamint idegen nyelvű másolatok készítése, illetve meghatározott szerveknél tolmácsolás végzése nem szerepel a kizárólag az állam által végezhető gazdasági tevékenységek között. Az Alkotmánybíróság 59/1992. (XI. 6.) AB határozatában (ABH 1992, 273.) arra az álláspontra helyezkedett, hogy 'Azokban az esetekben, amelyekben az államot az autonóm vagyoni (polgári) jogi viszonyok egyik szereplőjeként és nem közhatalmi funkciót gyakorló szervezetként kell értékelni, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint meg kell szüntetni az állami tulajdonforma privilegizált helyzetét.'

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint azonban jelen esetben a megtámadott jogszabályban nem önmagában vett gazdasági tevékenységről, hanem közhatalmi funkcióról van szó. A Vhr. 5. § (3) bekezdése ugyanis az OFFI mellett taxatív felsorolásban külképviseltek valamint közjegyzők külön jogszabályban meghatározott hatásköreire utal. (...)

Önmagában az a körülmény, hogy az állam valamely gazdasági tevékenységre gazdasági társaságot hoz létre, nem alkotmányellenes. Jelen esetben azonban az állam által létrehozott gazdasági társaság közfeladatot lát el, amelynek során közhiteles teljes bizonyító erejű közokiratot bocsát ki. Az 108/B/1992. AB határozatban kifejtettekhez hasonlóan (ABH 1994, 525.) arról van szó, hogy az OFFI olyan szolgáltatást végez, amelynek lényege a közhitelesség. Az Alkotmány 10. § (2) bekezdése szerint 'az állam ... kizárólagos gazdasági tevékenységének körét törvény határozza meg'. Jelen esetben azonban egyrészt szó sincs arról, hogy a fordítás vagy a tolmácsolás kizárólagos állami gazdasági tevékenység lenne. Sőt arról sem, hogy a hiteles fordítás vagy a más által készített szövegfordítás hitelesítése az OFFI monopóliuma volna. A hiteles fordítás, a fordítás hitelesítése, a hiteles másolat készítése vagy a bíróságnak ügyészségnek, nyomozóhatóságnak végzett tolmácsolás nem gazdasági tevékenység, hanem állami feladat ellátása, amelyet jogi és természetes személyek díjazás fejében vesznek igénybe. Következésképpen az Alkotmány felhívott 9. § (1) bekezdésének alapul vételével a köztulajdon és magántulajdon egyenjogúságának sérelme fel sem vethető, a vizsgált jogszabályhelyek és az Alkotmány említett rendelkezése összefüggésbe nem hozhatók.

Az indítványozó álláspontja azért téves, amikor azt állítja, hogy a R. és a Vhr. vizsgált rendelkezései az Alkotmány 9. § (2) bekezdésében elismert és támogatott vállalkozás jogát sértik, illetve a gazdasági verseny szabadságát veszélyeztetik, mert sem a hiteles fordítás, sem a fordítás hitelesítése, sem pedig a hiteles másolat készítése nem gazdasági tevékenység. Éles különbséget kell ugyanis tenni a közhiteles szolgáltatás és a gazdasági tevékenység között. Mivel az indítvány által megjelölt alkotmányi rendelkezések gazdasági tevékenységre vonatkoznak, a R. és a

Vj-80/2000. és Vj-13/2000. sz. ügyekben hozott döntéseire, melyek analógiájára az OFFI tevékenysége hatósági, igazgatási jellegűnek minősül, amelyre nem terjed ki a Tpv. hatálya.

76. Az eljárás alá vont azt ugyanakkor maga is elismerte, hogy magatartását állami ráhatás nem befolyásolta, hiszen támogatást, hozzájárulást az állam részére nem nyújt, ellenőrzést csak a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottság, könyvvizsgáló kinevezésén keresztül gyakorol. Egyes szabályzatok (pl. a Szervezeti és Működési Szabályzat) jóváhagyására a vagyontörvény alapján ugyan az állam jogosult, a díjjegyzék megállapítása azonban a vezérigazgató hatásköre, s a vezető tisztségviselő e minőségében közvetlenül nem utasítható a tulajdonos által.⁵⁰
77. Az eljáró versenytanács nem osztotta az eljárás alá vont azon álláspontját, mely szerint a hiteles fordítási, fordításhitelesítési tevékenység eleve ne minősülhetne a Tpv., illetve az EUMSZ. hatálya alá tartozó piaci tevékenységnek. A közfeladat-ellátás, egy tevékenység közszolgáltatási jellege önmagában ugyanis nem zárja ki a versenyjog alkalmazhatóságát, hiszen az ilyen tevékenységek is biztosíthatóak piaci alapon. A versenyjogi szabályok érvényesülésének gátját képezheti viszont, ha az adott tevékenység közhatalmi jellegű; a Versenytanács következetes gyakorlata szerint a „hatósági jogkör gyakorlása piaci hatású lehet ugyan, de ettől még nem minősül piaci magatartásnak, ezért versenyfelügyeleti eljárásban nem szankcionálható.”⁵¹ Az eljáró versenytanács e körben nem tartotta azonban ügydöntőnek az Alkotmánybíróság 354/B/1995. sz. határozatából kiolvasható állásfoglalását⁵² az OFFI tevékenységének jellegéről, az ugyanis nem a Tpv., hanem az Alkotmány 9. §-a (2) bekezdésének értelmezése kapcsán született, nem téve megkülönböztetést az egyes tevékenységek elemei és a hitelesítési aktus között.
78. Az EUMSZ. 106. cikkének (2) bekezdése hasonlóképpen kimondja, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak a Szerződések szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes az Unió érdekeivel. A Bizottság általános érdekű szolgáltatásokról szóló közleményének⁵³ 28. pontja ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az uniós versenyszabályok nem vonatkoznak a nem gazdasági érdekű szolgáltatásokra, így különösen a lényegüket tekintve az állam alapvető feladatai közé tartozó, hatósági jellegű tevékenységekre.⁵⁴
79. A hiteles fordítás és fordításhitelesítés esetében a vonatkozó jogszabályok csak az OFFI – szűk körű kivételtől eltekintve meghatározott – kizárólagos jogát, feladatkörét állapítják

Vhr. szabályai pedig közhiteles szolgáltatásokra, a vállalkozás jogának, illetve a gazdasági verseny szabadságának sérelme nem állapítható meg.”

⁵⁰ Vj/111-187/2010.

⁵¹ Ld. „A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012” (a továbbiakban: Elvi jelentőségű döntések) 1.4. pontját.

⁵² 2013. április 1-jén hatályon kívül helyezte: Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása, 19. cikk (2) bekezdés.

⁵³ Communication from the Commission – Services of general interest in Europe (2001/C 17/04), OJ C 17, 2011. 01. 19.

⁵⁴ Ilyenek pl. a bel- és külbiztonság, igazságszolgáltatás, külpolitika, állami oktatás, szociális biztonság stb., de ide tartoznak a különféle engedélyezési, ellenőrzési funkciók is.

meg, a tevékenység végzésének részletszabályait, feltételeit nem. Az IM rendelet 5. §-ának (6) bekezdése ezen túlmenően mindössze annyit rögzít, hogy az OFFI a hiteles fordítás, fordításhitelesítés és idegen nyelvű iratról hiteles másolat készítése során Magyarország címerével ellátott okiratot (nyomtatványt) és körbélyegzőt használ. Az OFFI alapító okirata⁵⁵ szintén nem tartalmaz ezzel kapcsolatos további részleteket, mindössze az OFFI által elfogadott Hiteles Fordítási Szabályzat preambuluma rögzíti, hogy a hiteles fordítás nem piaci szolgáltatás, nem gazdasági tevékenység, hanem közfeladat.⁵⁶

80. Bár a vizsgált időszakban hatályos, az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő gazdasági társaságokat felsoroló mellékletében az OFFI már nem szerepel, 2007. szeptember 24-ig az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény melléklete mint tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő gazdasági társaságot nevesítette, azt megelőzően pedig (1994. január 1. és 1995. június 15. között) a részben vagy teljesen tartósan állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről szóló 126/1992. (VIII. 28.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében a tevékenység ellátásáért felelős miniszterhez tartozó, országos közszolgáltató tevékenységet ellátó gazdálkodó szervezetek között került felsorolásra.
81. A hiteles fordítás és fordításhitelesítés hagyományosan közszolgáltatási jellege nyilvánvalóan az előzőekben említett jogszabályi előzményeken alapul, a jelenleg is hatályos rendelkezések közül azonban csak a (nagyreszt) kizárólagos jog, továbbá a címeres nyomtatvány és körbélyegző utal erre. Ez utóbbi, az IM rendelet 5. §-ának (6) bekezdésében foglalt szabály túl is mutat a közfeladat-ellátási minőségen, és közhatalmi funkciót is sugall, amely az illetékfizetési kötelezettségben is testet ölt (vö. 17. lábjegyzet). Hasonlóképpen közszolgáltatási, közhatalmi vonásokat tükröz az a körülmény, hogy a kizárólagos jog alóli kivételt a jogszabályok elsődlegesen a közjegyzőknek, illetve a közjegyzői jogosultságokkal rendelkező konzuli tisztviselőknek biztosítanak, akik e tevékenységüket szabályozott díjak ellenében folytathatják. Éppen ez az eltérés – az OFFI hasonló tevékenysége végzésének szabályaira és különösen annak árára vonatkozó részletes szabályozás hiánya, az OFFI-nak e körben biztosított teljes körű autonómia – ugyanakkor egyben meg is kérdőjelezheti a közhatalmi jelleget.
82. A fentiekben említett közhatalmi szerep ráadásul elsődlegesen a hitelesítési aktushoz köthető, miközben maga a fordítás, lektorálás attól elválasztva már piaci, gazdasági jelleget ölt. Ezt bizonyítja az a tény, hogy cégiratok hiteles fordítására – amely tevékenység eredménye egy ugyanolyan hiteles fordítás, mint bármilyen, az OFFI, illetve a konzuli tisztviselők és közjegyzők kizárólagos hatáskörébe utalt egyéb irat, dokumentum esetén – szakfordítók vagy szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezők is jogosultak, s az általuk készített hiteles fordításokra nem vonatkoznak külön hitelesítési előírások, jogszabály által szabott költségek. Szintén az egyes funkciók közötti határok átjárhatóságára utal, hogy a kész produktum hitelességének nem szükségszerű feltétele a fordítási láncszem hiteles elvégzése, hiszen az bármely piaci szereplő vagy akár a fogyasztó által is elkészíthető, amelyből azután fordításhitelesítést követően áll elő a (köz)hiteles fordítás.

⁵⁵ Vj/111-187/2010.

⁵⁶ Vj/111-187/2010.

83. A valóságban tehát a hitelesítési aktushoz kapcsolódó közhatalom gyakorlása – megfelelő szabályozás hiányában – nehezen választható el az alapul fekvő, piaci vonásokat is magán viselő tevékenységtől, noha az önmagában, természeténél fogva nem feltétlenül tenné szükségessé ezt a szoros összefonódást. A hiteles fordítás és fordításhitelesítési tevékenység piaci jellegét erősítik az alábbi körülmények:
- a hiteles fordítás illetve fordításhitelesítés keretében végzett munkafázisok, feladatok semmiben sem különböznek a „kereskedelmi” fordítás és lektorálás során végzendő teendőktől (amit az is alátámaszt, hogy az OFFI maga is nyújt „kereskedelmi” fordítás és lektorálás szolgáltatást, amelyet – a közbeszerzésektől eltekintve – a hiteles tevékenységgel azonos díjazás ellenében végez⁵⁷);
 - ennek megfelelően a kizárólag vagy főként „kereskedelmi” tevékenységet végző egyéb piaci szereplők is képesek lehetnének hiteles fordítás és lektorálás készítésére;
 - ezt a képességüket erősíti, hogy (i) többnyire maguk is szakfordítókkal és/vagy szakfordító-lektorokkal dolgoznak, akik – a cégiratok esetében a jogszabály által is elismerten – garanciát jelentenek a megfelelő minőségű produktumra, ráadásul – különösen hiánynyelvek esetében – jelentős átfedést mutatnak az OFFI által igénybe vett szakembergárdával, (ii) sok esetben rendelkeznek felelősség- és/vagy minőségbiztosítási rendszerrel, (iii) munkájukat gyakran fejlett infrastruktúra támogatja, (iv) megrendelőik között számos jelentős hazai és multinacionális vállalkozás mellett közigazgatási szervek is megtalálhatók;⁵⁸
 - az OFFI árképzését, a szolgáltatásnyújtás feltételeit illetően teljes önállóságot, döntési szabadságot élvez;
 - a hiteles fordítást és a fordításhitelesítést – a hitelesítési aktusért fizetendő fix összeg és az illeték kivételével – általános forgalmi adó fizetési kötelezettség is terheli (vö. 30-31. pontok), miközben az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfatv.) szerint a közhatalmi tevékenység nem keletkeztet adóalanyiságot, ekként nem tartozik az Áfatv. alkalmazásának hatálya alá,⁵⁹

⁵⁷ Vj/111-187/2010.

⁵⁸ Ld. pl. a 17. pontban említett kilenc fordítóirodát.

⁵⁹ Az Áfatv. 2. §-ának a) pontja értelmében adót kell fizetni az adóalany által – ilyen minőségében – belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után. Az 5. § (1) bekezdése szerint adóalany az a jogképes személy vagy szervezet, aki (amely) saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére. A 6. § (1) bekezdése a gazdasági tevékenység fogalmát a következőképpen definiálja: valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik.

Az Áfatv. vizsgált időszakban hatályos 7. §-ának (1) bekezdése alapján nem gazdasági tevékenység és nem eredményez adóalanyiságot a Magyar Köztársaság Alkotmánya által, illetőleg az annak felhatalmazása alapján megalkotott jogszabály alapján közhatalom gyakorlására jogosított személy, szervezet által ellátott, és a létesítő okiratában is megjelölt közhatalmi tevékenysége. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében közhatalmi tevékenység különösen a jogszabályalkotási, az igazságszolgáltatási, az ügyészi, a védelmi, a rendvédelmi, a külügyi és igazságügyi igazgatási, a közigazgatási jogalkalmazói, a hatósági ellenőrzési és pénzügyi ellenőrzési, a törvényességi felügyeleti és ellenőrzési, az államháztartási, európai uniós és egyéb nemzetközi támogatás elosztásáról való döntési tevékenység, feltéve, hogy az annak gyakorlása során okozott kárért való felelősségre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók, vagy károkozás esetében lennének alkalmazandók.

- az OFFI tevékenységét állami hozzájárulás nélkül, profit-orientált módon folytatja, bevételeiről és költségeiről saját kockázatára, maga dönt,
 - az OFFI tevékenységéért az állam garanciát – a tulajdonosi minőségen túl – nem vállal, a bevételek beszedését – az illetékektől eltekintve – közhatalom gyakorlása útján nem biztosítja.
84. Az eljáró versenytanács értékelése szerint tehát a hiteles fordítás és fordításhitelesítés kapcsán a közszolgáltatási jelleg és a piaci magatartás – egymással összeegyeztethető módon – egyaránt jelen van, helyenként azonban – nagyrészt a szabályozási hiányosságok következtében, a hitelesítési aktus folytán – a közhatalmi funkcióval is fűszerezve, keveredve.
85. A jelen eljárásban az eljáró versenytanács nem látta szükségesnek az állásfoglalást abban a kérdésben, hogy az OFFI tevékenységei vagy azok egyes részei piaci, közszolgáltatási vagy közhatalmi jellegűek, vagyis hogy azokra kiterjed-e a Tpv. és az EUMSZ. hatálya, mivel az alábbiakban részletesen kifejtettek értelmében a vizsgált magatartás visszaélészerűsége nem nyert bizonyítást. Mindazonáltal az eljáró versenytanács szükségesnek tartja a jogalkotó figyelmét felhívni a jelen eljárás során feltárt, fentebb ismertetett anomáliákra, szabályozási hiányosságokra, amelyek a hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenységek jellege (piaci vagy közhatalmi minősége) kapcsán jogbizonytalanságot eredményeznek.

VII.3. Az érintett piac

86. A Tpv. 14. §-a értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. Az érintett termékpiac meghatározásakor a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi piacként azt a földrajzi területet kell számításba venni, amelyen kívül a) a fogyasztó, illetve az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
87. Az EUMSZ. alkalmazásában az érintett piac meghatározásának elveit és módszereit a Bizottságnak a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló 97/C 372/03 sz. közleménye⁶⁰ foglalja össze. Ennek 7. és 8. pontjai értelmében „az érintett termékpiac mindazokat a termékeket és/vagy szolgáltatásokat magában foglalja, amelyeket a fogyasztó a jellemzőik, áruk és rendeltetésük alapján egymással felcserélhetőnek vagy helyettesíthetőnek tart”, míg az „érintett földrajzi piac azt a területet foglalja magában, ahol az érintett vállalkozások termékek vagy szolgáltatások kínálásával foglalkoznak, ahol a versenyfeltételek elég homogének, és amely a szomszédos területektől megkülönböztethető, mert azokon a versenyfeltételek érzékelhetően eltérőek.”
88. A jelen eljárás tárgya az OFFI hiteles fordítási és fordításhitelesítési (hiteles lektorálási) tevékenysége, melynek eredménye a fogyasztó által igényelt (köz)hiteles fordítás. A

⁶⁰ Hivatalos Lap 2004. évi magyar különkiadás, 8. fejezet, 1. kötet, 155. o.

(köz)hitelesség e körben azt jelenti, hogy a forrásnyelvi és célnyelvi szöveg tartalmi egyezősége garantált, mivel azt arra felhatalmazott személy, szervezet fordította és/vagy ellenőrizte (lektorálta). A hitelesítés maga azonban egy különálló formai aktus; az OFFI rendszerében a – speciális papírra kinyomtatott – dokumentum nemzeti színű zsinórral való összefűzését, valamint hitelesítési záradékkal és az OFFI pecsétjével való ellátását takarja. A hitelesítés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény szerint illetékköteles, amelynek díját az OFFI hiteles fordítási illetve lektorálási díjai nem tartalmazzák (vö. 36. pont).

89. A fordítás, lektorálás hitelességére vonatkozó követelményeket a fentiekben túl külön előírások nem szabályozzák, az tehát kizárólag a felhatalmazással rendelkező személyi kör révén biztosított. Ez egyben meg is határozza az érintett piac kínálati oldalát: hiteles fordítást és fordításhitelesítést ugyanis csak az OFFI, illetve meghatározott körben a konzuli tisztviselők és a nyelvi jogosítványokkal rendelkező közjegyzők, valamint a cégiratok vonatkozásában a szakfordító vagy szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezők készíthetnek.
90. Keresleti oldalon a hiteles fordításnak mint produktumnak nincsen ésszerű helyettesítője, mivel a különféle hatósági, bírósági eljárások hivatalos nyelve jellemzően a magyar, így a jogszabályok általában megkövetelik az idegen nyelvű dokumentumok hiteles fordítását. A hiteles dokumentum előállítása azonban kétféleképpen történhet:
- egyrésztől úgy, ha a fordítást a fentebb említett felhatalmazott személyi kör végzi, amelynek – a szolgáltató döntésétől illetve a megrendelő igényétől függően – részét képezheti a lektorálás is (ennek szükségessége jogszabályban nincsen rögzítve, de a korábban említett MSZ EN 15038 szabvány alapján beleértendő);
 - másrésztől egy tetszőleges személy által készített fordítás utólagos, a jogszabály által felhatalmazott kör által elvégzett lektorálása, hitelesítése útján.
91. Az előző pontban említett két tevékenység között ugyan szoros kapcsolat van, azonban helyettesíthetőség nem áll fenn, mivel
- a kínálati oldal szereplői nem azonosak (fordításhitelesítésre csak az OFFI és – meghatározott körben – a konzuli tisztviselők, nyelvi jogosítvánnyal rendelkező közjegyzők jogosultak, a szakfordítók, szakfordító-lektorok azonban még cégiratok tekintetében sem);
 - az OFFI esetében, ekként a piac meghatározó részén az árak is lényegesen eltérőek;
 - a fogyasztó szempontjából a fordításhitelesítés önmagában nem váltja ki a hiteles fordítást, mivel előbbihez szükséges egy nem hiteles fordítás is (amelyet vagy maga vagy egy általa megbízott fordító, iroda készített).
92. A fentiekre figyelemmel az eljáró versenytanács álláspontja szerint a jelen ügyben érintett árupiacnak a hiteles fordítás és a fordításhitelesítés tekinthető (amennyiben e tevékenységek piaci magatartásnak minősülnek). Az ezek eredményeként előálló hiteles fordítás mint produktum felhasználási céljára, a felhasználás helyhez kötöttségére, továbbá a nyelvi és jogszabályi korlátokra is figyelemmel érintett földrajzi piacnak az eljáró versenytanács mindkét esetben Magyarország területét tekintette.

VII.4. Gazdasági erőfölény

93. A Tpvt. 22. §-ának (1) bekezdése értelmében gazdasági erőfölényben van az érintett piacon, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A Tpvt. 22. §-ának (2) bekezdése alapján a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen az érintett piacra való belépés illetve kilépés feltételeit, költségeit, kockázatait; a vállalkozás(csoport) vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét; az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak, illetve vállalkozáscsoportnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.
94. Az EUMSZ. 102. cikkének alkalmazása kapcsán a bíróságok a gazdasági erőfölény kapcsán a következő megállapításokat tették. A gazdasági erőfölény egy vállalat által élvezett olyan gazdasági helyzet, amelynél fogva a releváns piacon a hatékony verseny fenntartását megakadályozhatja azáltal, hogy versenytársaitól, vásárlóitól és a fogyasztóktól érezhető mértékben függetlenül viselkedhet.⁶¹ Az erőfölény több tényezőtől is adódhat, amelyek elkülönítve nem lennének feltétlenül döntőek. E tényezők között egy nagymértékű piaci részesedés megléte különösen fontos jel. A jelentős piaci részesedés birtoklása – mint az erőfölény meglétét bizonyító elem – nem egy változatlan tényező, jelentése a piacok szerkezetétől függően piacról piacra változik, különösen a termelés, a kínálat és a kereslet vonatkozásában.⁶² Nagyon nagy piaci részesedés – bizonyos eseteket kivéve – önmagában bizonyítéka a gazdasági erőfölénynek. Az a vállalkozás, amelynek egy meghatározott ideig nagyon nagy a piaci részesedése, a termelés mennyisége és a kínálat mértéke által – anélkül, hogy a kisebb piaci részesedéssel rendelkezők képesek lennének a keresletet gyorsan kielégíteni (...) – ezen piaci részesedés következtében olyan hatalmi helyzetet élvez, amelynek következtében megkerülhetetlen kereskedelmi partnerré válik, és amely egyedül ezen tényénél fogva, legalább viszonylag hosszú időn keresztül biztosítja maga számára a tevékenység szabadságát, amely az erőfölényes helyzet különleges jellemzője.⁶³
95. A 21. pontban foglaltak alapján az OFFI a hiteles fordítás és fordításhitelesítés tekintetében – szűk körű kivételtől eltekintve – jogi monopóliumot élvez. E kivételek a szakfordító vagy szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezőknek a cégiratok fordítása tekintetében, míg a nyelvi jogosítvánnyal rendelkező közjegyzőknek a közjegyzői hatáskörbe tartozó ügyekben keletkezett okiratok vonatkozásában biztosítanak ilyen tevékenység végzésére vonatkozó lehetőséget. Ezen túlmenően az egyes közjegyzői feladatok végzésére felhatalmazott konzuli tisztviselők hiteles fordítás készítésére vagy fordítás helyességének tanúsítására a fogadó állam hivatalos nyelvére vagy arra a nyelvre hatalmazhatók fel, amelyből legalább középfokú államilag elismert nyelvvizsgával rendelkeznek, ugyanakkor ők tevékenységüket alapvetően a 92. pontban említett földrajzi piacon kívül végzik.

⁶¹ 27/76. sz. United Brands Company kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben 1978. február 14-én hozott ítélet [EBHT 1978., 207. oldal]

⁶² T-102/96. sz. Gencor kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben 1999. március 25-én hozott ítélet [EBHT 1999., II-753. oldal] 200-201. pont

⁶³ 85/76. sz. Hoffmann-La Roche & Co. AG kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet [EBHT 1979., 461. oldal] 41. pont

96. A versenyfelügyeleti eljárás során feltárt tényállás szerint az egyes fordítóirodák sok esetben nem vállalnak hiteles fordítást, illetve az ilyen jellegű tevékenységek – néhány százmillió forintos nagyságrendű – árbevételüknek jellemzően igen csekély (legtöbbször 1-2% alatti) hányadát⁶⁴ képviselik, fordításhitelesítésre pedig a jogszabály szövege alapján még cégiratokat illetően sem jogosultak, miközben az OFFI több mint másfél milliárdos forgalmának túlnyomó része hiteles fordításból és ennél nagyságrenddel kisebb aránya fordításhitelesítésből származik (vö. 5. pont). A Külügyminisztérium tájékoztatása szerint a konzuli tisztviselők által végzett fordítási tevékenységből származó árbevétel a 2008-2010. években éves szinten kb. 2 – 2,5 millió forint, a hitelesítési árbevétel pedig 2,5 – 4 millió forint között alakult.⁶⁵ A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium adatszolgáltatása szerint a Magyar Országos Közjegyzői Kamara nyilvántartásában 22 fő német, 19 fő angol, 1 fő francia és 2 fő orosz nyelvi jogosítvánnyal rendelkező közjegyző szerepel, akik 2009-ben és 2010-ben éves szinten néhány száz dokumentumot illetően végeztek hiteles fordítást, fordításhitelesítést.⁶⁶ Figyelembe véve a vonatkozó közjegyzői díjszabást, a közjegyzői kar ezen tevékenységének ellenértéke sem haladhatta meg jelentősen a néhány millió forintos szintet.
97. A fentiekre tekintettel az OFFI becsült piaci részesedése a hiteles fordítás tekintetében 90% felett, a fordításhitelesítés tekintetében pedig 80% felett alakulhatott a vizsgált időszakban, ami igen erős indikáció az OFFI gazdasági erőfölényes helyzetére vonatkozóan. Ezt a következtetést erősítik a következő körülmények is:
- a versenytársak az OFFI-hoz képest sokkal kisebb méretűek;
 - a versenytársak piaci tevékenysége a vizsgált érintett piacon jogszabályi előírások miatt korlátozott, így a fogyasztók helyettesítési lehetőségei nem teljes körűek, illetve a piaci szereplők terjeszkedési, növekedési potenciálja is behatárolt;
 - a közjegyzők és konzuli tisztviselők tevékenységének díjazása szabályozott, így az általuk szűk körben kifejtett versenynyomás erőssége is a szabályozott és a piaci árak egymáshoz viszonyított arányától függően alakul;
 - a konzuli tevékenység helyettesítési lehetőségeit tovább gyengítik a földrajzi távolságból származó akadályok;
 - a kisebb piaci szereplők, a fogyasztók és esetenként még a hatósági, bírósági szervezetek mint végső felhasználók is tévesen úgy tudják, hogy az OFFI monopóliuma a hiteles fordítás és fordításhitelesítés tekintetében teljes körűen fennáll,⁶⁷ ami ugyancsak gátját képezheti a versenytársi szolgáltatások terjedésének.
98. Mindezek alapján az eljáró versenytanács értékelése szerint az OFFI a hiteles fordítás és fordításhitelesítés magyarországi piacain a vizsgált időszakban vitathatatlanul gazdasági erőfölénnyel bírt (amennyiben e tevékenységek piaci magatartásnak minősülnek).

⁶⁴ Ld. pl. Vj/111-065/2010., Vj/111-071/2010., Vj/111-077/2010., Vj/111-084/2010., Vj/111-086/2010., Vj/111-092/2010., Vj/111-100/2010., Vj/111-102/2010., Vj/111-120/2010., Vj/111-130/2010., Vj/111-134/2010.

⁶⁵ Vj/111-047/2010.

⁶⁶ Vj/111-106/2010.

⁶⁷ Ld. pl. Vj/111-078/2010., Vj/111-086/2010., Vj/111-097/2010., Vj/111-130/2010., Vj/111-134/2010.

VII.5. Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

99. Előljáróban az eljáró versenytanács le kívánja szögezni, hogy a jelen döntésében – az ügyindító végzés által behatárolt keretek között – kizárólag azt vizsgálta, hogy az OFFI a hiteles fordítás közokirat elkészítésének és az ügyfelek által készített fordítások hiteles lektorálásának árát indokolatlanul magas mértékben állapította-e meg, megsértve ezáltal a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés Tpv-t.-ben illetve EUMSz.-ben megfogalmazott tilalmát.
100. A fentieknek megfelelően az eljáró versenytanács jelen végzésében nem értékeli az OFFI által végzett kereskedelmi jellegű tevékenységeket, azok árképzését, sem pedig a hiteles fordítási és hiteles lektorálási díjak egymáshoz való viszonyát, azok esetleges kizorító hatását (ún. árprés), mivel ezen magatartásokra az eljárás az ügyindító végzés értelmében az eljáró versenytanács álláspontja szerint nem terjedt ki. Megjegyzi továbbá az eljáró versenytanács, hogy az eljárás során az előzőekkel összefüggésben feltárt tényállás fényében a közérdek védelme nem is indokolja az eljárás kiterjesztését ezen magatartásokra, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, a költségekre vonatkozó részletes adatok hozzáférhetőségének hiányában (ld. 104. pont) vélhetően sem a törvénysértés, sem annak hiánya nem lenne megállapítható, így az eljáró versenytanács az iratok Tpv-t. 72. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti visszaadását a jelen ügyben nem látta indokoltnak.
101. A Versenytanács következetes gyakorlata⁶⁸ értelmében túlzottan magasnak minősül az ár akkor, ha az (jelentős mértékben) meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei és a befektetés adott szakmát jellemző kockázatával arányban álló hozama alapján adódó („tisztességes”) nyereség összegét. Az Európai Bíróság United Brands ügyben hozott ítélete szerint túlzott mértékűnek tekinthető az olyan ár, mely nem áll ésszerű viszonyban a nyújtott szolgáltatás gazdasági értékével.⁶⁹
102. A túlzottan magas árak vizsgálatának egyik módja, eszköze, az erőfölényes vállalkozás díjainak az összehasonlítható körülmények között, összehasonlítható szolgáltatásokat nyújtó, hasonló jellegzetességekkel rendelkező, de versenyző piacon tevékenykedő vállalkozások által alkalmazott árakkal történő összehasonlítása. Ezen ún. benchmark technika alkalmazása során a versenyző piaci körülmények között kialakult, a kereslet és a kínálat viszonyai által meghatározott árat korrigálni kell azokkal a tényezőkkel, amelyek az erőfölényes vállalkozás esetlegesen eltérő költség-szerkezetének és egyéb jellemzőinek fényében indokoltnak tekinthetők.
103. A túlzottan magas árak vizsgálatának másik módszere – összhangban az európai joggyakorlattal – a nyújtott szolgáltatás gazdasági értékének meghatározása. Ennek alapja az adott termék, szolgáltatás gazdaságilag indokolt költségeinek számszerűsítése, illetve az adott termékre, tevékenységekre jellemző, „tisztességes mértékű” elvárt nyereség megállapítása. A költségvizsgálat azonban számos nehézségbe ütközhet, mivel szükségessé teszi például a ténylegesen felmerült költségek indokoltságának elemzését, illetve összetett tevékenységű, többtermékes vállalkozások esetében a közös költségek tevékenységek, illetve termékek közti megosztását.

⁶⁸ Ld. az Elvi jelentőségű döntések 21.7. pontját.

⁶⁹ 27/76. sz. ügy United Brands kontra Bizottság (EBHT 1978., 207. o.), 250. pont

104. A jelen eljárásban a költség-alapú vizsgálat elvégzését akadályozta, hogy az OFFI – nyilatkozata szerint – a költségek alakulására, az egy leütésre eső költség nagyságára vonatkozó kimutatásokat nem tudott a GVH rendelkezésére bocsátani. Ennek indokaként az eljárás alá vont előadta, hogy többféle tevékenységet (pl. hiteles illetve kereskedelmi fordítás és lektorálás, tolmácsolás) végez, s nem minden költség hozható összefüggésbe valamennyi tevékenységével, ugyanakkor számos költség többféle tevékenységhez is kapcsolódik.⁷⁰ A költségek tevékenységek közötti szétválasztására, megosztására, illetve az ezt utólagosan lehetővé tevő részletes nyilvántartások vezetésére az OFFI-t a vizsgált időszakban semmilyen jogszabály nem kötelezte, költségeit a számviteli politikája értelmében elsődlegesen költségnemenként tartotta nyilván.⁷¹ Az egységár és egységköltség számítását az előzőeken túl tovább nehezíti, hogy egyes dokumentumoknál (ún. alapiratok, ld. 30. pont) az OFFI nem leütés-alapú, hanem fix díjazást alkalmaz.
105. Az eljárás alá vont hivatkozott arra is, hogy álláspontja szerint a kiadások alakulása nem képezheti versenyjogi vizsgálat tárgyát, az árképzés kizárólag a vállalkozás egészének szintjén vizsgálható, és csak akkor jogsértő, ha a túlzottan magas árak révén a vállalkozás rendszeresen és tisztességtelenül magas nyereséghez jut, ami az OFFI esetében – a közjegyzői hatósági árakkal összevetve – nyilvánvalóan nem áll fenn. Ezzel összefüggésben megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a túlzottan magas árak megállapításának nem feltétele, hogy a vállalkozás tisztességtelenül magas nyereséget érjen el, hiszen a túlzóan magas ár abból is származhat, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás – a verseny kényszerítő ereje hiányában – nem kellően hatékonyan lát el egy tevékenységet, az indokolatlanul felmerült költségeket fogyasztóira hárítva.
106. Tekintve, hogy a fentiek következtében a jelen eljárás során az OFFI által nyújtott hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenység gazdasági értékének költségeken alapuló meghatározására nem volt lehetőség, a vizsgálat benchmarkolás útján próbálta az árak szintjét, mértékét elemezni. Ennek során kilenc olyan fordítóiroda díjait vetette össze az OFFI áraival, amelyeket különböző szempontok (nyelvek, méret, infrastruktúra, szakembergárda, megrendelők, minőség) szerint erre alkalmasnak talált (vö. 17-20. pontok).
107. A vizsgálat által feltárt tényállás alapján megállapításra került, hogy az OFFI fordítási és lektorálási listaárai (normál iratok esetén felszámított, pótlékok nélküli díjai) nagyságrendileg azonosak a kiválasztott fordítóirodák díjaival. A nyelvpótlékok kapcsán ugyanakkor arra a következtetésre jutott a vizsgálat, hogy az OFFI a második és harmadik nyelvcsoporthoz tartozó nyelvek esetén jóval magasabb pótlékokat érvényesít, mint más piaci szereplők (a negyedik kategóriába tartozó, ritka illetve kópírásos nyelvek megítéléséhez nem állt rendelkezésre elegendő összehasonlítható adat), míg a sürgősségi pótlékok rendszere a piacon egyedülállónak minősült, abban az értelemben, hogy a 15.000 leütést meg nem haladó terjedelmű iratoknál a pótlék terjedelemtől függetlenül alakult, míg mások sürgősségi pótlékot meghatározott számú leütés / munkanap felett számítanak csak fel. A vizsgálat következtetése szerint az eljárás alá vont sürgősségi pótlékolási gyakorlata jelentős mértékben megdrágíthatja a fogyasztók részére az OFFI szolgáltatását.

⁷⁰ Ilyen pl. a felelősség- és minőségbiztosítási rendszer, az országos ügyfélszolgálati hálózat fenntartása, az alkalmazottként foglalkoztatott munkaerő munkabére stb.

⁷¹ Vj/111-187/2010.

108. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az előző pontban ismertetett eredmények értékelése során nem lehet ugyanakkor figyelmen kívül hagyni az eljárás alá vont tevékenységének – vélt vagy valós – közszolgáltatási jellegét. Erre tekintettel az OFFI díjai az eljáró versenytanács megítélése szerint nem vethetők össze közvetlenül az egyéb piaci szereplők által alkalmazott árakkal, szükség lenne a közfeladat-ellátásból adódó, szükségszerű többletköltségek ellentételezését lehetővé tevő korrekciók elvégzésére. Ennek keretében az eljáró versenytanács részben vagy egészében indokolt többletköltségnek tekintené

- az országos lefedettségű ügyfélszolgálati hálózat fenntartását, amely a fordítandó, hitelesítendő dokumentumok és a kész produktum személyes átadását-átvételét biztosítja (alternatívaként az egyes iratok jellegéből és a végtermékre vonatkozó jogszabályi előírásokból⁷² fakadóan az elektronikus átadás-átvétel jellemzően nem merülhet fel);
- a hitelesítéshez csatolás érdekében a benyújtott eredeti dokumentumok másolását; illetve
- a feladat-ellátási kötelezettséget, amely alapján az OFFI a megrendelő személyétől, a dokumentum tartalmától, nyelvétől függetlenül megbízást nem utasíthat vissza (eltekintve az olyan esetektől, amikor a benyújtott dokumentum eredetiségével kapcsolatban kétség merül fel és/vagy a rosszhiszemű felhasználás valószínűsíthető).

Nem feltétlenül minősülnének ugyanakkor a hiteles fordítás díjában érvényesíthető indokolt többletköltségnek

- a fordítandó, hitelesítendő dokumentumok eredetiségének átvétel előtti ellenőrzésével járó munkafolyamatok;
- a hiteles formátumban történő szerkesztés és korrektúrázás;
- a hiteles nyomtatáshoz használt speciális papír és annak kezelése;
- az összefűzés, hitelesítő bélyegzővel való ellátás, illetékbélyeg-kezelés;

mivel ezen tevékenységek szükségessége nem feltétlenül vezethető le a közszolgáltatási jellegből és/vagy költségeikre a hitelesítés külön díjának kell(ene) fedezetet képeznie.

109. A fentebb a költség-alapú vizsgálat kapcsán kifejtettek (ld. 104. pont) alapján azonban az indokolt többletköltségek számszerűsítése, tevékenységek közötti megosztása, egységnyi mértékének megállapítása sem volt lehetséges a jelen eljárásban, így a rendelkezésre álló adatok alapján az OFFI hiteles fordítási (és lektorálási) díjainak kapcsán a törvénybe ütköző magatartás nem bizonyítható.

110. A fordításhitelesítésnek vagy más által készített fordítás hiteles lektorálásának ára az eljárás alá vont díjstruktúrájában 3 Ft/leütés, azaz a saját maga által végzett fordítások lektorálási díjának kétszerese. Mivel ilyen tevékenységet más fordítóirodák kevés kivételtől eltekintve nem hiteles formátumban sem végeznek, az OFFI viszont rendelkezik egy összehasonlításra alkalmasnak tűnő tarifával (a hiteles fordítás keretében végzett lektorálás 1,5 Ft/leütés összegű díjával), ez utóbbi elvileg kiindulási alapként szolgálhat a fordításhitelesítés díjának benchmark-alapú megítéléséhez.

⁷² Vö. IM rendelet 5. § (6) bekezdés.

111. Az eljárás alá vont ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a más által készített fordítás hitelesítése során számos többletköltsége merül fel ahhoz képest, mintha a fordítást is saját maga végezte volna. E körben hivatkozott arra, hogy csak olyan fordítás hitelesíthető, amely megfelel a Hiteles Fordítási Szabályzat előírásainak, azaz hiteles formában fordítható iratról készült, tartalma megfelel az eredeti irat tartalmának, alkalmas rendeltetésének betöltésére, a nyelvtani / nyelvhelyességi / terminológiai szabályoknak megfelel, pontosan és hiánytalanul tartalmazza az adatokat. Az értelmet nem zavaró, kisebb hibák, illetve az OFFI által alkalmazott szabványoktól, iratmintáktól való eltérés ugyan nem teszik a fordítást hitelesítésre alkalmatlanná, de a lektor részéről nagyobb odafigyelést, több munkát igényelnek. Emellett az is erőforrásokat emészt fel, amíg a lektor megállapítja a fordításról, hogy az hitelesítésre alkalmatlan, ez ugyanis a szöveg 10 vagy 25%-ának feldolgozását igényli. Ilyen esetekben a szöveg újr fordításra kerül, a megfelelő hiteles fordítási (és lektorálási) díj ellenében; a megkezdett, de be nem fejezett fordításhitelesítésért azonban az eljárás alá vont nem számít fel ellenértéket, így az ilyen jellegű költségeket is az elvégzett fordításhitelesítések díjában érvényesíti.
112. Az eljáró versenytanács osztotta az eljárás alá vont azon előadását, hogy a más által végzett fordítások hiteles lektorálása az OFFI által végzett fordítások lektorálásához képest többletköltséget eredményezhet, azonban az eljárás alá vont által hivatkozott tényezők indokoltságának vizsgálatát nem látta szükségesnek, mivel a hozzájuk rendelhető költségek számszerűsítése a fentebb már részletesen ismertetett akadályokba ütközne. Mindezek alapján az eljáró versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az OFFI fordításhitelesítési díjaival összefüggésben a törvénybe ütköző magatartás nem bizonyítható.
113. Az eljáró versenytanács úgy értékelte továbbá, hogy az eljárás további folytatásától sem várható eredmény sem a hiteles fordítási, sem a fordításhitelesítési tevékenység árképzése kapcsán, mivel az eljárás alá vont költségeinek részletes vizsgálata megfelelő nyilvántartások hiányában később sem feltétlenül lehetséges a megfelelő bontásban, miközben a vizsgált időszakban az OFFI nem ért el kiemelkedő nyereséget, illetve díjai a szabályozott konzuli tarifákkal összevetésben sem tekinthetők kiugróan magasnak. Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács az eljárást a Tpv. 72. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, a rendelkező részben foglaltak szerint megszünteti.
114. Megjegyzi ugyanakkor az eljáró versenytanács, hogy a versenyfelügyeleti eljárás során feltárt tényállás alapján szükségesnek mutatkozhat a hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenységek szabályozásának pontosítása, az ellátandó közfeladat tartalmának, kereteinek, feltételeinek tisztázása. Ennek során a jogalkotónak lehetősége lenne azt is áttekinteni, hogy a jelenleg alkalmazott rendszer – különös tekintettel az OFFI igen széleskörű monopóliumára – megfelelően biztosítja-e a közszolgáltatással kapcsolatos azon elvárást, hogy nyújtására mindenki számára elérhető áron és feltételekkel kerüljön sor, illetve hogy lát-e lehetőséget egy a versenynek nagyobb teret engedő szabályozási megoldásra, amely az árak és a minőség (így különösen a vállalási határidők) tekintetében is kedvezőbb kimenetet eredményezhetne a fogyasztók számára.

VIII.

Eljárási kérdések

115. A Tpv. 81. §-a értelmében az ügyfél a vizsgálati eljárás szabálytalanságát a szabálytalannak tartott intézkedéstől számított három napon belül írásban kifogásolhatja. A kifogás figyelmen kívül hagyását az eljáró versenytanács az eljárást befejező döntésében köteles megindokolni. Az eljáró versenytanács az eljárás alá vont által előterjesztett eljárás kifogásokat (vö. 52-53. pontok) figyelmen kívül hagyta, mivel egyrészt azok elkésettnek minősültek, másrészt nem voltak megalapozottak.
116. Az eljárás alá vont a Vj/111/2010. számú, 2010. november 18-án kézhez vett ügyindító végzéssel szemben 2011. január 27-én benyújtott adatszolgáltatásában⁷³ fogalmazott meg először kifogást (amit későbbi beadványaiban⁷⁴ is megismételt), melyek benyújtására így nyilvánvalóan a Tpv. 81. §-ában foglalt három napon túl került sor.
117. Kifogásában az eljárás alá vont előadta, hogy
- az ügyindító végzés álláspontja szerint téves tényállást rögzít, mivel hiteles fordítói piac mint olyan Magyarországon nem létezik, tekintve hogy ilyen tevékenységet jogszabály alapján csak az OFFI végezhet, továbbá árképzése nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel tevékenységét kizárólag Magyarországon fejti ki, míg Magyarországon, illetve Magyarország részére ilyen szolgáltatások nyújtására más tagállamok vállalkozásai nem jogosultak;
 - az ügyindító végzés nem felelt meg a Tpv. 70. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, mivel nem derül ki, milyen körülmények alapján valószínűsítette a GVH az árak indokolatlanul magas szinten történő megállapítását; és
 - az eljárás indokoltsága megkérdőjelezhető, figyelemmel a korábbi eljárás lezárultát követően eltelt idő rövidségére, amelynek eredményeként az OFFI összhangba hozta magatartását a törvénnyel, és amely magatartásán az újabb eljárás megindításáig nem változtatott.
118. Az eljáró versenytanács szerint azonban a fenti kifogások nem megalapozottak. A tényállással kapcsolatban megfogalmazott észrevételek az eljáró versenytanács szerint az ügy érdemére vonatkozó kérdések, amelyekkel kapcsolatos álláspontját az eljáró versenytanács a jelen végzés VII.1. és VII.3. fejezeteiben fejti ki. Ami az ügyindító végzés tartalmára vonatkozó követelményeket illeti, a Tpv. 70. §-a (1) bekezdésének hivatkozott rendelkezése szerint az ügyindító végzésben meg kell jelölni azokat a körülményeket és magatartásokat, amelyek miatt az eljárás megindult. E rendelkezések célja az eljáró versenytanács szerint az, hogy az eljárás alá vont számára egyértelmű legyen, mely magatartása képezi az eljárás tárgyát, és az mely jogszabályi rendelkezéseket sértheti, ez teszi ugyanis lehetővé számára, hogy védekezési jogát megfelelően gyakorolhassa, az eljárás során a rendelkezésére álló lehetőségekkel (pl. bizonyítási indítvány stb.) élni tudjon. Az eljáró versenytanács megállapította, hogy az ügyindító végzés egyértelmű volt

⁷³ Vj/111-103/2010.

⁷⁴ Vj/111-122/2010., Vj/111-129/2010.

abban a tekintetben, hogy az eljárás tárgyát a hiteles fordítás és fordításhitelesítés díjai túlzóan magas mértékének vizsgálata képezi, mely magatartás a Tpvt. 21. §-ának a) pontjába, illetve az EUMSZ. 102. cikkének a) pontjába ütközhet. Az ügyindító végzést az eljárás alá vont is ekként értelmezte – erre utal, hogy egy későbbi adatszolgáltatásában⁷⁵ a közbeszerzési szerződéseinek csatolását azért tagadta meg, mert azok (nem hiteles fordítási, lektorálási tevékenységként) álláspontja szerint nem kapcsolódtak az eljárás tárgyához. Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja szerint az eljárás alá vont védekezéshez való joga az ügyindító végzés miatt nem sérült. Végezetül, az eljárás indokoltságát az eljáró versenytanács szerint nem kérdőjelezi meg a korábbi eljárás lezárultának időpontja, mivel az OFFI Vj-141/2007. sz. ügyben tett kötelezettségvállalása kizárólag a vállalási határidőkre és ezzel összefüggésben a sürgősségi pótlék mértékére, a közületi és lakossági ügyfelek közti megkülönböztetés megszüntetésére, illetve az ennek megfelelő új díjjegyzék közzétételére vonatkozott, így általánosságban nem érintette a hiteles fordítási és fordításhitelesítési díjak egészét. Megjegyzi továbbá az eljáró versenytanács, nem helytálló az eljárás alá vont azon hivatkozása, hogy magatartásán a kötelezettségvállalást követően nem változtatott, amit egyértelműen cáfol a 2010. június 1-jén bevezetett új díjjegyzék ténye.

119. A GVH hatásköre az EUMSZ. 102. cikke tekintetében az 1/2003/EK rendelet 5. és 35. cikkén, valamint a Tpvt. 33. § (3) bekezdésén, míg a Tpvt. 21. §-a tekintetében a Tpvt. 45. §-án alapul. A GVH illetékessége a Tpvt. 46. §-a alapján az ország egész területére kiterjed.
120. Az eljárást befejező döntést a Tpvt. 63. §-a (2) bekezdésének b) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított hat hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. Mindezekre tekintettel a jelen eljárásban az ügyintézési határidő 2013. március 7-én telt le.
121. A végzés elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. jelen eljárás szempontjából irányadó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a Tpvt. 82. §-a biztosítja.

Budapest, 2013. május 21.

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanács tag

Dr. Miskolczi Bodnár Péter s.k.
versenytanács tag

Dr. Tóth András s.k.
a Versenytanács elnöke
versenytanács tagként eljárva

⁷⁵ Vj/111-129/2010.